

ANALIZA KONKURSA MINISTARSTVA ZA BRIGU O PORODICI I DEMOGRAFIJU U 2024. GODINI

Autorke:

Alma Mustajbašić

Irina Vijatović

Beograd, 2026.

SADRŽAJ

[Uvod](#)

[Metodologija](#)

[Opšte informacije o konkursima](#)

[Ključni nalazi analize 4 realizovana konkursa](#)

[1. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja populacione politike u 2024. godini](#)

[2. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci u 2024.](#)

[3. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije u 2024. godine](#)

[4. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece u 2024. godini](#)

[Zaključci i preporuke](#)

Uvod

Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju osnovano je 2020. godine, i jedno je od najmlađih resora u Vladi Republike Srbije. Od svog osnivanja, Ministarstvo svake godine raspisuje javne pozive za podnošenje predloga projekata za dodelu dotacija za projekte koje realizuju udruženja građana. Projekti se sprovode u oblastima porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije, kao i koordinacije i sprovođenja politike u oblasti populacione politike. Analiza koja je pred vama ima za cilj utvrđivanje glavnih trendova raspodele javnog novca na konkursima za dodelu dotacija nevladinim organizacijama raspisanim u januaru 2024. godine. Namera je da se utvrde glavni trendovi i ustanovi da li je Ministarstvo i tokom 2024. godine nastavilo sa praksom dodele novca udruženjima čija je transparentnost upitna.

Konkursi ovog Ministarstva privukli su pažnju javnosti 2023. godine kada su objavljeni rezultati istraživanja BIRN-a i Građanskih inicijativa. Građanske inicijative i Balkanska istraživačka mreža Srbije (BIRN) su u novembru 2023. godine, objavile [istraživanje](#) o sredstvima dodeljenim na javnim konkursima Ministarstva za brigu o porodici i demografiju iz 2021. godine. Na konkursima te godine uočen je čitav niz nepravilnosti prilikom odabira organizacija koje su podržane. Mreža povezanih organizacija, ukupno njih 24, dobila je ogromne sume novca za projekte koji nikada nisu realizovani. Istraživanje je pokazalo da je u toku 2021. godine iz Ministarstva, na čijem se čelu tada nalazio Radomir Dmitrović, izvučeno bar 5 miliona evra kroz ovu mrežu „fantomskih“ organizacija. Konačni dokaz o proneveri najmanje pet miliona evra na konkursima stigao je od [Uprave za trezor](#) u martu 2024. godine. Na osnovu podataka iz Trezora ispostavilo se da je novac isplaćen na račune 108 privatnih agencija. Proverom zvanične dokumentacije utvrđeno je da su dve osobe—Biljana Čakovan i njen suprug Slobodan Čakovan bili ovlašćeni u 94 od 108 agencija da umesto vlasnika preuzimaju dokumentaciju iz Agencije za privredne registre. Podaci Trezora pokazuju i da su troje komšija iz Jakova: Biljana i Slobodan Čakovan i Ružica Hajder — na račune svojih agencija primili ukupno 21,5 miliona dinara. Nije poznato gde je novac kasnije iz ovih agencija završavao, ali postoji osnovana sumnja da novac nije potrošen na sprovođenje aktivnosti navedenih u projektima, jer su formalni zastupnici agencija u intervjuima za BIRN priznali da su za novac prihvatili da otvore agencije na svoje ime. Gde je na kraju završio novac mogu da saznaju samo policija i tužilaštvo. Ipak, iako su tužilaštvu predloženi dokazi o zloupotrebama na spornim konkursima Ministarstva za brigu o porodici, za sad niko nije odgovarao pred zakonom. [Tužilaštvo i dalje nije preduzelo nikakve mere](#) po krivičnoj prijavi koju su 2023. godine protiv bivšeg Ministra za brigu o porodici Ratka Dmitrovića, N. N. lica zaposlenih u Ministarstvu i zastupnika/ca 24 udruženja podneli Komitet pravnika za ljudska prava (YUCOM) i Građanske inicijative.

Na žalost, i tokom 2022. i 2023. godine, Ministarstvo je nastavilo sa praksom netransparentnog postupanja prilikom raspodele javnih sredstava i sa zanemarivanjem javnog interesa i realnih potreba organizacija koje su aplicirale na konkursima za finansiranje i sufinansiranje projekata od kojih korist imaju brojni direktni korisnici. Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju dodelilo je [3 miliona evra](#) putem tri konkursa u 2022. godini, a od toga je najveći deo (oko 2,6 miliona evra) ponovo dodeljen fantomskim udruženjima. Istraživanje koje su sproveli BIRN i Građanske inicijative pokazalo je da su to udruženja koja nemaju kancelarije ili brojeve telefona, reference u oblastima za koje su konkurisali, niti su javno vidljivi rezultati njihovih projekata. Takođe, [istraživanje](#) je otkrilo da je polovina dodeljenih sredstava otišla udruženjima koja su povezana sa Bojanom Lešovićem i Tatjanom Borojević. Njih dvoje su direktno ili indirektno povezani sa čak 21 udruženjem koja su dobila sredstva na spornom konkursu iz 2021. Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju je 2023. objavilo četiri konkursa. Analiza rezultata konkursa objavljenih 22. juna, pokazala je da čak trećina organizacija nije ni na koji način vidljiva u javnosti. Nemaju internet stranice, ni naloge na društvenim mrežama, te je nemoguće utvrditi bilo kakav trag o njihovom radu i rezultatima ili o aktivnostima sprovedenim tokom realizacije projekata za koje su dobili sredstva.

Netransparentno dodeljivanje javnih sredstava, osim što je nezakonito, ostavlja i brojne negativne posledice po rad organizacija civilnog društva. Legitimne organizacije, sa višegodišnjim iskustvom u oblastima za koje se konkursi raspisuju, ostaju bez sredstava i time je narušena njihova finansijska stabilnost i održivost programa i aktivnosti. Time su direktno pogođeni i krajnji korisnici, a pre svega pripadnici različitih marginalizovanih grupa. Netransparentno dodeljivanje sredstava GONGO i fantomskim organizacijama narušava i sliku javnosti o celokupnom civilnom sektoru, a odsustvo jasnog razgraničenja dovodi do izjednačavanja svih organizacija čime se stvara negativna percepcija i odnos i prema onim organizacijama koje svoje aktivnosti obavljaju transparentno i u javnom interesu.

Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju je 2024. godine u januaru raspisalo 4 javna konkursa otvorena za udruženja građana. U aprilu su raspisana tri poziva, koja su odlukama iz maja meseca stavljena van snage. U julu su objavljena tri poziva za raspodelu preostalog dela sredstava opredeljenih na konkursima iz januara. U avgustu 2024. je raspisan i javni poziv za podnošenje predloga programa aktivnosti za vreme trajanja „Dečije nedelje” na kome su pravo apliciranja imala udruženja građana.

Metodologija

Analizirano je ukupno 4 javna poziva Ministarstva za brigu o porodici i demografiju u 2024. godini. Pozivi se odnose na podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte:

- porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja populacione politike
- porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci
- porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije
- porodično-pravne zaštite građana, podrške udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece.

Analizirani su: godišnji plan javnih konkursa, tekstovi konkursa, rešenja o izboru programa i projekata koji će biti finansirani i završni narativni i finansijski izveštaji udruženja koji su podržani na konkursima, a koje smo dobili na uvid na osnovu Zahteva za pristup informacijama od javnog značaja.

Za potrebe istraživanja konkursa, Ministarstvu je upućeno ukupno 9 zahteva za pristup informacijama od javnog značaja. Na jedan zahtev Ministarstvo nije odgovorilo u zakonski propisanom roku te je Povereniku za informacije od javnog značaja upućena žalba. Nakon žalbe, stigao je odgovor Ministarstva putem kojeg smo dobili poziv na ostvarivanje uvida u spise predmeta. Za ostale zahteve takođe je, uz obrazloženje obimnosti tražene dokumentacije, omogućen uvid u pojedina tražena dokumenta (ona koja su bila dostupna u trenutku uvida).

Analiza udruženja čiji su projekti odobreni za finansiranje realizovana je i uvidom u javno dostupne podatke, poput podataka iz baze Agencije za privredne registre ili podataka iz baze projekta „otvoreno o konkursima”, kao i internet prezentacija (web sajtova) i naloga na društvenim mrežama ovih organizacija i objava u medijima koje se odnose na ove projekte. Analiza je realizovana u skladu sa smernicama za prepoznavanje karakteristika GONGO i fantomskih organizacija datih u Priručniku za prepoznavanje i praćenje GONGO i fantomskih organizacija koji su pripremile Građanske inicijative.¹ U Priručniku su bliže definisani indikatori za lakše mapiranje potencijalnih GONGO udruženja. Jedan od važnih indikatora u prepoznavanju GONGO i fantomskih organizacija jeste i datum njihovog osnivanja. Iako sam datum osnivanja ne znači automatski da je reč o ovakvom tipu organizacija, osnivanje udruženja neposredno pred konkurs može upućivati na sumnju da je do osnivanja došlo samo radi učešća na konkretnom konkursu i dobijanja budžetskih sredstava. „Datum osnivanja koji se

---

¹ Priručnik dostupan na: <https://www.gradjanske.org/prirucnik-za-prepoznavanje-i-pracenje-gongo-i-fantomskih-organizacija/>

poklapa sa datumom raspisivanja konkursa ili pada u toku trajanja konkursa može ukazati na to da je udruženje osnovano upravo sa ciljem da aplicira na konkretan konkurs, a ne radi ostvarivanja ciljeva u javnom interesu, i da su statut i oblast ostvarivanja ciljeva svesno prilagođeni formalnim uslovima konkursa kako bi se steklo finansiranje.”² U kontekstu datuma osnivanja, u ovom dokumentu analizirana je i dugotrajnost organizacija, odnosno koliko organizacija je mlađe od 4 godine u trenutku raspisivanja poziva.

Analizirani su i drugi značajni administrativni podaci poput: zastupnika, adrese sedišta, promene podataka, kao i oblasti ostvarivanja ciljeva. Sve ove informacije vidljive su na sajtu Agencije za privredne registre. Deljenje adrese sedišta sa drugim organizacijama, ili sa pojedinim firmama i javnim ustanovama mogu ukazati na postojanje GONGO i fantomskih organizacija. Promena podataka, takođe je vrlo indikativan pokazatelj namere udruženja da konkurišu za konkretna javna sredstva. Ukoliko udruženje neposredno pred konkurs promeni svoju oblast ostvarivanja ciljeva u skladu sa onim što piše u javnom pozivu to nam ukazuje na postojanje namere da se podaci prilagode formalnim uslovima konkursa kako bi se omogućilo organizaciji da učestvuje na javnom pozivu. Vrlo opšte i široko definisanje ciljeva, tako da obuhvata širok spektar oblasti: od zaštite dece, preko promovisanja demokratskih vrednosti do zaštite Životne sredine, takođe ima za cilj da omogući organizacijama da konkurišu na konkursima različitih Ministarstava bez obzira na temu javnog poziva. Često se dešava da više organizacija ima identično definisane oblasti ostvarivanja ciljeva, što ukazuje na potencijalno koordinisano i usklađeno delovanje koje karakteriše GONGO i fantomske organizacije.

Pored pomenutih podataka, zahvaljujući dokumentima dostupnim na APR-u analiziran je i promet koji su organizacije imale u 2023. godini u odnosu na dodeljena sredstva (da li novčana vrednost dodeljena po projektu prevazilazi ostvarene prihode udruženja iz godine pre raspisivanja javnog poziva, ili prevazilazi polovinu prihoda koju je udruženje imalo u 2023. godini). Zabeležene su i situacije u kojima su udruženja podnela izveštaje o neaktivnosti tj. bile su bez prometa u 2023. godini. U slučajevima u kojima ove situacije nisu opisane znači da su vrednosti projekta bile manje od (polovine) prihoda udruženja iz 2023. godine.

Još jedan, vrlo značajan aspekt i predmet analize je i komunikacija i transparentnost u radu organizacija. Udruženja građana ostvaruju transparentost redovnim objavljivanjem informacija o sprovedenim aktivnostima na svojim društvenim mrežama i kanalima komunikacije (kačenjem slika sa radionica, objavljivanjem rezultata sprovedenih istraživanja/analiza i tome slično). U eri gde se značajan deo života odvija u digitalnoj sferi, komunikacija putem Instagrama ili Facebook-a neizostavan je deo rada bilo kog privrednog subjekta, uključujući i

---

² „Priručnik za prepoznavanje i praćenje GONGO i fantomskih organizacija”, priredile Građanske inicijative, 2025, 9, dostupno na: <https://www.gradjanske.org/prirucnik-za-prepoznavanje-i-pracenje-gongo-i-fantomskih-organizacija/>

udruženja građana. Udruženja koja dobijaju sredstva iz budžeta za realizaciju projekata od javnog interesa, u obavezi su u skladu sa Članom 38. Zakona o udruženjima da najmanje jednom godišnje učine javno dostupnim izveštaj o radu, uključujući podatke o izvorima i načinu korišćenja sredstava. „Udruženja koja su iz budžeta Republike, odnosno autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave dobila sredstva za realizovanje programa od javnog interesa najmanje jedanput godišnje čine dostupnim javnosti izveštaj o svom radu i o obimu i načinu sticanja i korišćenja sredstava i taj izveštaj dostavljaju davaocu sredstava.” Oni su takođe samim uslovima potpisanih ugovora često u obavezi da izveštavaju javnost o sprovedenom projektu i učine ga vidljivim. Ukoliko udruženje nije ni na koji način dostupno u online sferi, takve informacije je nemoguće dobiti. Aktivnosti za koje su dobili novac ostaju nevidljive i bude sumnju u to da li su podržani projekti uopšte realizovani.

U analizi su pokrivena i druga polja značajna za mapiranje glavnih trendova raspodele javnih sredstava na konkursima Ministarstva za brigu o porodici, poput informacija o geografskoj raspodeli dodeljenih budžetskih sredstava.

Važno je uzeti u obzir i širi društveno-politički kontekst u kojem su se raspisivanje javnih poziva i realizacija podržanih projekata odvijali. Tokom 2024. godine, tokom koje su podržani konkursi realizovani, došlo je i do promene na čelu Ministarstva. U maju mesecu dužnost je od Darije Kisić Tepavčević preuzela Milica Đurđević Stamenkovski nakon što je izglasana nova Vlada Srbije. Do promene na čelnoj funkciji došlo je i u aprilu 2025. godine. Česte promene na čelnim funkcijama ministarstva, ali i među službenicima zaposlenim u ovom telu mogu imati negativan uticaj na kontinuitet u praćenju i evaluaciji projekata podržanih putem javnih poziva.

2024. godinu obeležio je i tragičan događaj u Novom Sadu, kada je u padu nadstrešnice železničke stanice poginulo 16 osoba. Nakon ovog događaja započeli su građanski protesti, a oni su potom prerasli u studentske proteste i blokade. Zabeležena je najveća društvena mobilizacija građana, sa protestima registrovanim u preko 400 mesta širom Srbije i procenom MUP-a da je u periodu od 9 meseci zabeleženo preko 23.000 javnih okupljanja³. Na većim protestima broj okupljenih je bio i više stotina hiljada građana. Masovno učešće u protestima bez sumnje je oblikovalo društveno-politički kontekst u kojima je trebalo realizovati projektne aktivnosti.

Cilj ove analize je utvrđivanje na koji način je Ministarstvo raspodelilo sredstva tokom 2024. godine, da li su raspisivanje poziva i realizacija projekata protekli na transparentan način i da li

---

³ „Narod koji je ustao: U Srbiji 23.000 protestnih okupljanja za devet meseci”, 19. 8. 2025, 021, dostupno na: <https://www.021.rs/info/srbija/418525/narod-koji-je-ustao-u-srbiji-23000-protestnih-okupljanja-za-devet-meseci>

su projekti uopšte sprovedeni. Namera je utvrditi na koji način su trošena budžetska sredstva za projekte koji bi trebalo da su u javnom interesu.

Opšte informacije o konkursima

Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju objavilo je godišnji plan konkursa za 2024. godinu. Godišnjim planom predviđeno je sprovođenje 5 javnih poziva i raspodela sredstava u iznosu od 215.500.000 dinara.

Naziv javnog konkursa	Datum raspisivanja javnog konkursa	Planirani iznos sredstava
Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci u 2024. godini	23. januar 2024.	35.000.000
Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije u 2024. godini	23. januar 2024.	140.000.000
Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja populacione politike u 2024. godini	23. januar 2024.	25.000.000
Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za	23. januar 2024.	15.000.000

projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece u 2024. godini		
Javni poziv za podnošenje predloga projekata za izradu analize i ponuda mogućih rešenja uvođenja besplatnog javnog prevoza na linijama koje nisu isplative za lica starija od 65 godina	Okvirni datum planiran za raspisivanje ovog konkursa bio je oktobar 2024. godine, ali konkurs nikada nije raspisan.	500.000

Tabela 1: Planirani javni konkursi Ministarstva za brigu o porodici i demografiju u skladu sa Godišnjim planom za 2024. godinu.

Analiza konkursa pokazala je da je Ministarstvo realizovalo 4 poziva čije je raspisivanje godišnjim planom predviđeno za januar. Preostala sredstva, koja nisu dodeljena na 3 od ova 4 poziva, podeljena su putem javnih poziva raspisanih u julu mesecu. Odluke o raspisivanju javnih poziva iz oblasti porodično-pravne zaštite građana podrške porodici i deci, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije, koordinacije i sprovođenja populacione politike i podrške udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece donete su 23. januara 2024. godine. Odluke o finansiranju usvojene su 28. marta.

Odlukama od 1. aprila 2024. godine objavljena su tri potpuno identična javna poziva kao i pozivi iz januara u oblasti: porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije, porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci i porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja populacione politike. Ono što je zanimljivo u ovom slučaju jeste da je odlukama o raspisivanju ovih poziva bila predviđena raspodela sredstava u istom iznosu kao i na pozivima iz januara meseca. Dakle, nije reč o dodeli preostalih sredstava već o dodeli potpuno identičnog iznosa sredstava. Putem zahteva za pristup informacijama od javnog značaja poslatim 22. aprila, pitali smo Ministarstvo da nam dostavi akt kojim se revidira Godišnji plan javnih konkursa za 2024. godinu, a na osnovu kog su u aprilu mesecu 2024. godine raspisana tri pomenuta konkursa, s obzirom na to da Godišnjim planom objavljenim na zvaničnom sajtu Ministarstva oni nisu planirani. Kako odgovor nije stigao, uputili smo žalbu Povereniku, ali su u međuvremenu (22. maja) na zvaničnom sajtu Ministarstva objavljene Odluke o stavljanju van snage ovih konkursa. U odlukama je navedeno objašnjenje da Ministarstvo „iz objektivnih razloga nije moglo doneti odluku o izboru programa/projekata za dodelu sredstava”. U odgovoru na naše pitanje iz Zahteva za pristup

informacijama, iz Ministarstva su nakon žalbe Povereniku odgovorili da su javni pozivi raspisani u aprilu mesecu stavljeni van snage i da se navedena informacija nalazi na sajtu, iako nije dato obrazloženje kako je uopšte došlo do raspisivanja ovih neplaniranih poziva.

Preostala sredstva za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije, porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja populacione politike, porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci, raspodeljena su putem javnih poziva odlukama od 22. jula 2024. godine. Odluke o finansiranju objavljene su 18. oktobra.

Poslednji javni poziv koji je predviđen za oktobar mesec prema Godišnjem planu nije realizovan, a nije ni poznat razlog zbog čega poziv za izradu analize i ponuda mogućih rešenja uvođenja besplatnog javnog prevoza na linijama koje nisu isplative za lica starija od 65 godina nije objavljen. Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju je raspisalo i poziv za podnošenje predloga programa aktivnosti za vreme trajanja „Dečije nedelje” u 2025. namenjen udruženjima građana, a komisija za pregled i procenu predloga bira samo jedan projekat koji će biti finansiran iz budžeta Ministarstva.

Glavni predmet ove analize su 4 konkursa raspisana u januaru, a za koje su konačne odluke usvojene u martu.

Ključni nalazi analize 4 realizovana konkursa

Na 7 javnih poziva Ministarstva za brigu o porodici raspodeljeno je 215.000.000 dinara. Sredstva su raspodeljena na ukupno 155 organizacija. Najviša dodeljena suma iznosi 6.000.000 dinara — ukupno 4 organizacije na dva konkursa su dobile ovoliko novca, dok je najmanje dodeljena suma 107.447 dinara.

Predmet ove analize su 4 konkursa raspisana u januaru. Na četiri pomenuta konkursa podržano je ukupno 75 organizacija, i dodeljeno je 176.700.553 dinara. Čak 41% podržanih organizacija dolazi iz Beograda. Ukupno 23 organizacije je iz Vojvodine (približno 31% podržanih organizacija), od toga je 13 sa sedištem u Novom Sadu. Ukupno 36 organizacija nema društvene mreže ili je poslednja aktivnost na društvenim mrežama zabeležena pre više godina. Tako je čak i među nekim organizacijama koje poseduju društvene mreže zabeleženo odsustvo informacija o realizovanim projektima finansiranim iz budžetskih sredstava. U slučaju 35 organizacija nije bilo moguće pronaći ni jednu objavu na internetu koja se odnosi na podržane projekte. Tih 35 projekata je ukupne vrednosti 92.170.163 dinara. Dakle, za ukupno 52%

sredstava dodeljenih na 4 analizirana konkursa nije bilo moguće pronaći javno dostupne informacije.

U slučaju 18 organizacija, sredstva koja su dobili za realizaciju projekata prevazilaze ukupne prihode koje su ta udruženja ostvarila u godini pre raspisivanja analiziranih javnih poziva. Sedam organizacija nije podnelo redovne godišnje finansijske izveštaje za 2023. godinu, ali su uprkos tome podržani od strane Ministarstva za brigu o porodici i demografiju. Šest organizacija je u 2023. prijavilo neaktivnost tj. bili su bez prihoda. Ipak, svih ovih 6 udruženja podržano je višemilionskim iznosima i pored toga što neaktivnost organizacija može da signalizira donatoru da udruženje ne poseduje kapacitete za realizaciju projekata. Komisija je ipak utvrdila da ova udruženja zadovoljavaju kriterijume da budu podržani visokim sumama novca.

Analizom finansijskih izveštaja sprovedenih projekata primećen je veći broj slučajeva u kojima je novac za različite svrhe isplaćivan drugim pravnim licima koja su osnovana tokom 2023, ili 2024. i koja su upisala privremeni prekid obavljanja delatnosti ili su potpuno izbrisane iz registra već tokom 2024, ili u 2025. godini nakon završetka vremena predviđenog za realizaciju projekata. Takođe je primećeno da pojedina udruženja značajna sredstva prebacuju drugim pravnim licima za realizaciju celokupnog projekta i predviđenih aktivnosti, što ukazuje na činjenicu da Ministarstvo neretko podržava organizacije koje očigledno nemaju kapaciteta, znanja ni ekspertize da realizuju projekte za koje su se prvobitno prijavili.

1. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja populacione politike u 2024. godini

Odluka o raspisivanju ovog javnog poziva doneta je 23. januara 2024. godine. Obezbeđeno je 35.000.000 dinara za realizaciju odobrenih projekata. U javnom pozivu navodi se da realizacijom programa treba da se ostvare ciljevi: podrška porodici i deci i unapređenje mera za jačanje porodice kao osnovne jedinice društva, podrška roditeljstvu, unapređenje demografske slike na teritoriji Republike Srbije, podrška populacionoj politici, podrška udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece. Predviđeno je i da se realizacija programskih aktivnosti sprovede do 31. decembra iste godine. Odluka o finansiranju usvojena je 28. marta 2024. godine.

Ukupno je pristigao 31 predlog projekata, a odlukom o finansiranju podržano je ukupno 18 udruženja (projekata). Na ovom pozivu dodeljeno je 24.690.000 dinara. Najniži iznos odobren po projektu iznosi: 199.000 dinara, a najviši iznos odobren po projektu iznosi: 2.970.000 dinara. Po pet organizacija dolazi iz Beograda (27%, što je skoro jedna trećina ukupno podržanih) i iz Južnobačkog okruga. Dve organizacije su iz Srednjobanatskog okruga, dok po jedna organizacija

dolazi iz sledećih okruga: Kolubarski, Nišavski, Sremski, Zaječarski, Južnobanatski i Pirotski okrug. U pogledu dugotrajnosti organizacija, među podržanim organizacijama 4 je osnovano posle 2020. godine. Kod 4 organizacije sredstva dodeljena na konkursu za realizaciju projekta prevazilaze prihode koje su ova udruženja ostvarila u godini pre raspisivanja javnog poziva, kod jedne organizacije sredstva dobijena na projektu veća su od polovine ukupnih prihoda iz 2023, dok je jedna podržana organizacija 2023. godine podnela izveštaj o neaktivnosti.

Ukupno 5 organizacija (skoro $\frac{1}{3}$ od ukupnog broja podržanih organizacija) ne poseduje društvene mreže (web sajt, Facebook ili Instagram). Jedna od tih organizacija je i Poslovi za mlade (Novi Sad), koja je podržana sa najviše novca na ovom konkursu za realizaciju projekta „Podrška populacionoj politici i roditeljstvu kroz informisanje i edukaciju studenata“. Kako ovo udruženje ne poseduje društvene mreže nije moguće saznati više o aktivnostima sprovedenim na projektu za koji su dobili 2.970.000 dinara. Jedina informacija koju je moguće pronaći na internetu je objava na Facebook stranici Portal mladi Srbije: „U okviru projekta „Podrška populacionoj politici i roditeljstvu kroz informisanje i edukaciju studenata“, koji je podržalo Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju, dr Aleksandar Kobilarov održaće predavanje u Master centru na Novosadskom sajmu.“ Međutim, u samoj objavi nema pomena udruženja Poslovi za mlade. Narativni i finansijski izveštaj organizacije u trenutku uvida nisu bili dostupni. Na APR-u objavljen je redovan godišnji finansijski izveštaj ovog udruženja, a vrednost projekta za koji su podržani je veća od godišnjeg prometa udruženja iz 2023. godine. Udruženje je podržano i 2025, sa 460.000 dinara.

Po 1.500.000 dinara dodeljeno je organizacijama: Udruženje građana Centar za kulturu i edukaciju „Kosmopolita“ i Centar za lokalni razvoj. „Porodica kao nukleus društva“ projekat je za čiju realizaciju je podržano Udruženje „Kosmopolita“ koje ne poseduje web sajt ni društvene mreže zbog čega nije moguće pronaći nikakve podatke o navedenom projektu. Narativni i finansijski izveštaj u trenutku uvida nisu bili dostavljeni Ministarstvu. Objavljen je redovan godišnji finansijski izveštaj za 2024, a udruženje je u godini pre ovog konkursa podnelo izveštaj o neaktivnosti (bez prometa).

Centar za lokalni razvoj je na ovom konkursu dobio 1.500.000 dinara, za projekat „Unapređenje populacione politike kroz podršku mladima u procesu zasnivanja porodice“. Zastupnica udruženja Dragana Avramović istovremeno je i zastupnica „Inicijative mladih Opovo“. Prvi trag aktivnosti udruženja Centar za lokalni razvoj, na Fejsbuk stranici pojavljuje se 25. septembra 2024. godine. Nema dostupnih objava o realizaciji projekta, uključujući informacije o istraživanju, obukama za volontere, izradi vodiča, samom vodiču, promotivnim aktivnostima, monitoringu ili evaluaciji, iako se u narativnom izveštaju navodi da su sve aktivnosti tokom projekta objavljene na društvenim mrežama i na zvaničnom sajtu. Link koji je naveden na

Facebook stranici vodi ka domenu koji više nije aktivan i trenutno je na prodaji. Prema finansijskom izveštaju udruženja, u koji je ostvaren uvid, za potrebe projekta, Centar za lokalni razvoj uplatio je 694.000 dinara firmi Jasmina Bugarin PR NB Design za štampanje flajera, vodiča i edukativnih materijala za volontere. Prema podacima iz registra, NB Design je izbrisana 14. januara 2025. godine. Sredstva koja je ovo udruženje dobilo na ovom javnom pozivu prevazilaze polovinu prometa koji je udruženje ostvarilo u 2023. godini, a koji je iznosio 1.540.000 dinara.

Centru manjinskih zajednica je na ime projekta „Podrška porodici i deci i unapređenje mera za jačanje porodice kao osnovne jedinice društva" dodeljeno 1.470.010 dinara. Udruženje ovog naziva nema web sajt ni društvene mreže. Pretragom interneta nije moguće doći do informacija o realizovanom projektu, a dokumentacija nije bila dostavljena Ministarstvu u trenutku ostvarivanja uvida u dokumentaciju od strane istraživačkog tima. Na APR-u je dostupan redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja iz 2024. godine. Sredstva dobijena na ovom konkursu su veća od polovine prometa iz 2023. godine.

Romski omladinski centar dobio je 1.000.000 dinara za projekat „Ravnopravno — jedino ispravno". Udruženje ne poseduje društvene mreže ni sajt. Redovan godišnji finansijski izveštaj za 2024. je objavljen, a sredstva dobijena na ovom konkursu prevazilaze ukupan promet udruženja iz 2023. godine. Do izmene statuta došlo je u julu 2023. godine, kada je u oblasti ostvarivanja ciljeva dodato da se udruženje bavi i „zaštitom porodice i dece i podrškom populacionoj politici". U narativnom izveštaju se navodi da je osnovni cilj projekta osnaživanje Romkinja u Vojvodini za rodno ravnopravni život u zajednici. Projektom je obuhvaćeno 120 Romkinja, realizovano je istraživanje o rodnoj ravnopravnosti i održane su četiri tribine prema narativnom izveštaju. Neurošćen iznos od 110.000 dinara vraćen je Ministarstvu za brigu o porodici i demografiju. Iako su narativni i finansijski izveštaji koje je udruženje podnelo po okončanju projekta uredni, nedostaje javno dostupnih informacija o realizovanom projektu što bi doprinelo većoj transparentnosti i vidljivosti ove važne teme i projekta. Romski omladinski centar podržan je i 2025. godine sa 390.000 dinara.

Centar za razvojnu podršku i inicijativu „Novitas" Pirot je na konkursu dobio 991.000 dinara za projekat „Podrška roditeljstvu - bez predrasuda" što je znatno više od prihoda koje je udruženje imalo u 2023. godini (1000 dinara). Ovo udruženje ima Facebook nalog i aktivno je izveštavalo o sprovedenom projektu, čiji je cilj definisan u narativnom izveštaju kao: „podsticaj nataliteta i edukacije u oblasti populacione politike na lokalnom nivou kroz osnaživanje žena koje su bez partnera i imaju snažnu želju da se ostvare kao majke." Udruženje je u svom narativnom i finansijskom izveštaju izvestilo o opisanim programima koji se poklapaju sa javno dostupnim informacijama. Ovo je jedan pozitivan primer načina na koji udruženje treba da izvesti o

realizovanim aktivnostima. Ministarstvo je i 2025. podržalo ovo udruženje iz Pirota sa 390.000 dinara.

Sa najmanje novca na ovom konkursu (199.000 dinara) podržan je Centar za edukaciju, inkluziju i razvoj zajednice „Uspón” za realizaciju projekta „Od majki, budućim mamama”. Ovo udruženje poseduje samo privatni Instagram nalog, te nije moguće utvrditi da li su javno izvestili o sprovođenju ovog projekta, ali je pretragom interneta pronađen tekst na jednom portalu o edukativnom predavanju održanom u sklopu ovog projekta. U narativnom izveštaju se navodi da će projekat biti realizovan kroz tri faze. Prva faza odnosi se na edukacije, a druga na planiranu zdravstveno-vaspitnu konferenciju. Tekst dostupan na internetu pokazuje da su edukacije i konferencija čija je realizacija prema narativnom izveštaju predviđena kroz dve faze, realizovane istoga dana. Treća faza projekta odnosi se na medijsku promociju projekta. Sva sredstva dobijena na projektu su, prema finansijskom izveštaju, uplaćena Udruženju poslovnih žena „Eve”. Udruženje poslovnih žena „Eve” podržano je na dva konkursa Ministarstva 2025. godine u ukupnom iznosu od 733.000 dinara, dok je Centar za edukaciju, inkluziju i razvoj zajednice „Uspón” podržan sa 407.000 dinara. Na APR-u dostupan je redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja Centar za edukaciju, inkluziju i razvoj zajednice „Uspón”.

Na ovom konkursu novac je dobilo još 11 udruženja u čiju dokumentaciju nismo tražili uvid. Ova udruženja poseduju barem 1 nalog na društvenim mrežama i izveštavali su o aktivnostima realizovanim u sklopu projekata za koje su dobili sredstva.

2. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci u 2024.

Odluka o raspisivanju ovog javnog poziva doneta je, kao i prethodna, 23. januara 2024. godine, dok je odluka o finansiranju usvojena 28. marta. Konkursom je podržano ukupno 43 organizacije/projekta kojima je dodeljeno ukupno 117.842.553 dinara. Najviša vrednost pojedinačnog projekta iznosi 6.000.000 dinara. Ovu sumu dobila su tri udruženja. Najniža dodeljena suma na ovom pozivu iznosi 781.200 dinara. Skoro polovina podržanih organizacija (njih 20) je iz Beograda. Po 5 organizacija pripada Južnobačkom i Pčinjskom okrugu, po 3 Moravičkom i Pomoravskom. Podržana je po jedna organizacija sa sedištem u sledećim okruzima: Severnobački, Severnobanatski, Južnobanatski, Toplički, Mačvanski i Zlatiborski. Za jednu organizaciju nije bilo moguće utvrditi osnovne informacije s obzirom da pod tim nazivom na APR-u nije pronađena ni jedna organizacija. Čak 14 organizacija nema nikakve mreže (web sajt, Facebook, Instagram), 6 podržanih organizacija je više godina neaktivno na svojim kanalima komunikacije i jedna organizacija kači generični sadržaj na svom nalogu na mrežama. Devet organizacija je osnovano u periodu između 2020. i 2023. godine. Ukupno 6 organizacija na

ovom konkursu nije objavilo redovne godišnje finansijske izveštaje (pre svega za 2024. godinu). Pet organizacija nije imalo promet u godini pre dobijanja sredstava na ovom pozivu, a u slučaju 12 organizacija vrednosti podržanih projekata prevazilaze ukupne prihode koje su udruženja ostvarila u 2023. godini. U slučaju jedne organizacije, vrednost projekta prevazilazi polovinu ostvarenih prihoda udruženja u 2023. godini.

Po 6.000.000 dinara dodeljeno je udruženjima Grupa za evropske projekte, Bez granica Srbija, i Nevladinoj organizaciji Lenon. Ni za jedan od ova tri projekta nisu pronađene javno dostupne informacije o realizovanim aktivnostima.

Nevladina organizacija Lenon dobila je iznos od 6.000.000 dinara na ovom konkursu za projekat „Festival dečijeg i porodičnog filma u Drvengradu — Mećavniku — Mokroj Gori”. Pod tim nazivom, nije poznata nijedna manifestacija u Drvengradu i pretragom interneta nije moguće pronaći više podataka o manifestaciji pod tim nazivom. Prema statutu, ciljevi udruženja obuhvataju: „rok kulturu, zaštitu prava i interesa rok izvođača, zaštitu životne sredine, promovisanje zdravog načina života, podršku diskriminisanim i manjinskim grupama, razmenu volontera i humanitarne aktivnosti.” Identičnu oblast ostvarivanja ciljeva ima i udruženje Sweet Cherry koje je konkurisalo na više konkursa ovog ali i drugih Ministarstva (od strane Ministarstva za brigu o porodici i demografiju podržano je sa 200.000 dinara na Javnom pozivu za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije u 2024. godini raspisanom u julu 2024). Udruženje Lenon navodi da pruža usluge upoznavanja sa osnovama rok kulture, rok istorije, studijskim radom, tehničkim znanjem, kao i rad sa bendovima, autorski rad i obuke iz sviranja i pevanja. Udruženje nema naloge na društvenim mrežama, a jedina javno dostupna platforma je sajt na kojem nije bilo novih objava od 2016. godine. Prema finansijskim podacima, prihodi za 2024. godinu iznose 10.190.000 dinara. U trenutku uvida u dokumentaciju, narativni i finansijski izveštaji o realizaciji projekta nisu bili dostavljeni.

Grupa za evropske projekte takođe je dobila 6.000.000 dinara na konkursu za projekat pod nazivom „Dečurlijada”, a kao oblast ostvarivanja ciljeva udruženja, na APR-u je samo kratko navedeno „civilno društvo”. Prema podacima Agencije za privredne registre, finansijski izveštaj iz 2024. godine za organizaciju Grupa za evropske projekte označen je kao nepotpun i informacijski netačan te nije poznato koliki je promet udruženje imalo u godini pre raspisivanja analiziranog javnog poziva. Udruženje poseduje Instagram i Facebook nalog na kojima su poslednje objave iz 2021. i 2020. godine. Svi sadržaji na Facebook nalogu ovog udruženja se odnose isključivo na teme iz oblasti zaštite životne sredine koji su preuzeti i podeljeni sa drugih naloga. Na Instagram nalogu udruženja poslednja objava datira iz 2021. godine i odnosi se na projekat realizovan uz podršku Ministarstva zaštite životne sredine (navode da je studija

pripremljena u sklopu tog projekta dostupna na sajtu, ali njihovom web sajtu navedenom u opisu profila nije moguće pristupiti). Pretragom interneta nije moguće pronaći nikakav javno dostupni materijal koji se odnosi na projekat „Dečurlijada” za koji su dobijena sredstva na konkursu Ministarstva za brigu o porodici i demografiju. U trenutku ostvarivanja uvida u dokumentaciju konkursa, narativni i finansijski izveštaj ovog udruženja nisu bili dostupni.

Udruženje Bez granica Srbija dobilo je 6.000.000 dinara za projekat „Mostovi razvoja”. Za realizaciju ovog projekta udruženje je obezbedilo i deo sredstava iz sopstvenih i/ili drugih sredstava kako su naveli u narativnom izveštaju. Na APR-u je dostupan redovan godišnji finansijski izveštaj za 2024. godinu. Ovo udruženje ima Facebook stranu (poslednja objava je iz 2018. godine) i Instagram nalog (bez objava). Link sa njihove Facebook stranice vodi ka sajtu Borderfree Association for Human Rights, uz opis da je udruženje osnovano 2015. godine u Cirihi, kao privatna inicijativa i da je registrovano kao neprofitno udruženje u Švajcarskoj i Srbiji. Navodi se da pružaju humanitarnu pomoć i realizuju projekte u konsultaciji sa pogođenim grupama, uz saradnju sa lokalnim i međunarodnim akterima. U narativnom izveštaju o realizovanim aktivnostima projekta „Mostovi razvoja”, navodi se promocija značaja hraniteljskih porodica kroz lokalne medije i društvene mreže, a ključne aktivnosti projekta obuhvataju: organizaciju radionica, distribuciju materijalnih resursa i promociju hraniteljstva. Navodi se da je održano 15 radionica, zajedničke aktivnosti za decu i hranitelje, sportski turniri i izrada i prikazivanje promotivnog filma o značaju i izazovima hraniteljstva. Prostom pretragom interneta nije moguće pronaći ništa o ovom projektu u medijima ili na društvenim mrežama, iako se „promocija značaja hraniteljstva kroz lokalne medije i društvene mreže”, navodi kao jedna od aktivnosti realizovanih tokom projekta. Važno je istaći da je udruženje u finansijskom izveštaju opisalo sveukupne troškove projekta, uključujući i opis troškova za sredstva koja su obezbeđena iz sopstvenih/drugih izvora, te nije jasno razdvojeno kako je utrošen samo deo novca dobijen od strane Ministarstva. Prema finansijskom izveštaju, najveći deo novca projekta uložen je u zarade zaposlenih. Od ukupnog iznosa novca dobijenog na konkursu, 1.206.000 dinara opredeljeno je za uslugu izrade i montaže filma za koju je angažovana firma WP Suppey Novi Sad. Dodatnih 394.000 dinara takođe je plaćeno za izradu i montažu filma drugoj firmi (UPWP) koja je osnovana u februaru 2024. godine. Skoro 750.000 dinara uplaćeno je na račune tri firme za potrebe izrade bilborda i reklama, bilbord banera i plakata. Za udžbenike i radne sveske, sredstva za higijenu, sportsku opremu i tehničku opremu uplaćeno je 720.000 dinara preduzeću Str Nego Loznica koje pod tim imenom nije moguće pronaći u javno dostupnim bazama za pretragu privrednih društava. Za zakup prostora dato je 893.000 Donjem gradu Beograd. Iako je samim javnim pozivom bilo naznačeno da programi koji obuhvataju izgradnju infrastrukture i građevinske radove neće biti podržani, ovo udruženje se ipak bavilo i ovim aktivnostima, ali iz finansijskog izveštaja nije jasno da li su u tu svrhu korišćena sredstva dobijena od Ministarstva ili sredstva iz drugih izvora (pošto su u izveštaju predstavljeni zbirno). U stavci nepredviđenih

troškova tako se navodi izgradnja dečijeg igrališta i parkova, za šta je Danfil doo Beograd plaćeno 1.756.696 dinara.

Organizacija Samit održivog i inovativnog poslovanja dobila je 4.997.000 dinara za projekat „Uticaj ciljeva održivog razvoja na razvoj populacione politike i stvaranje porodice među populacijom mladih“. Ova organizacija je podnela finansijski izveštaj za 2024. godinu, ali tokom uvida u dokumentaciju, finansijski i narativni izveštaj projekta za koji su dobili sredstva na ovom konkursu nisu bili dostavljeni. Ukupni prihodi ove organizacije u 2023. godini iznosili su 4.982.000 dinara, skoro koliko i sama vrednost projekta za koji su dobili sredstva. Za projekat koji se tematski predstavlja kao kombinacija stručnog istraživanja, javnih kampanja i rada sa populacijom mladih, ne postoje prepoznatljivi javni tragovi aktivnosti, objava, rezultata ili partnerskih saradnji koje bi opravdale skoro pet miliona dinara dodeljenih iz budžeta. Ova organizacija nije prisutna ni u medijima, ni na društvenim mrežama. Narativni i finansijski izveštaj nisu bili dostavljeni u trenutku uvida.

Udruženje Srpska Atina realizovalo je projekat „Porodica to smo mi“ za koji su dobili ukupna sredstva od 4.900.000 dinara. Prema podacima iz registra, jedan od zastupnika ovog udruženja je i Dragan Savić, koji je istovremeno i na funkciji predsednika Nadzornog odbora JKP „Čistoća“ Novi Sad. Oblast ostvarivanja ciljeva ovog udruženja široko je postavljena: „U oblasti kulture, sporta, privrede, obrazovanja, promovisanja i pomoći osobama sa invaliditetom, zaštite životne sredine, ljudskih prava i rodne ravnopravnosti, omladine, informisanja, socijalne zaštite i demografije.“ Statut je poslednji put izmenjen u januaru 2024. neposredno pred raspisivanje ovog javnog poziva. U statut su dodati oblasti ostvarivanja ciljeva: omladina, informisanje, socijalna zaštita i demografija. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj ovog udruženja za 2024. godinu, iz kojeg je vidljivo da gotovo polovina ukupnih prihoda udruženja te godine potiče upravo iz sredstava dobijenih na konkursu ovog Ministarstva. Sredstva dobijena na konkursu su skoro duplo veća od ukupnih prihoda ostvarenih 2023. godine. Udruženje poseduje društvene mreže, a na web sajtu su objavljene 4 fotografije vezane za projekat uz kratak opis da je projekat trajao 7 meseci i da je udruženje „organizovalo događaj“. Na Facebook-u i Instagramu nema objava koja se odnosi na navedeni projekat. U narativnom izveštaju se navodi da je cilj projekta „da se roditelji podrže kroz razvijanje usluge porodičnog smeštaja, posebno specijalizovanih oblika hraniteljstva — povremeni porodični smeštaj i srodničko hraniteljstvo.“ Udruženje navodi da su realizovana tri javna događaja u prostorijama Centra za socijalni rad i okrugli sto u sklopu realizacije projekta, a koje su fokusirane na podršku hraniteljstvu kao i podršku roditeljima dece sa razvojnim poteškoćama. U pogledu saradnje sa drugim subjektima tokom realizacije projekta udruženje Srpska Atina pored Centra za socijalni rad i Centra za porodični smeštaj i usvojenje navodi i Udruženje Novosadski centar. Prema finansijskoj dokumentaciji Udruženju Novosadski centar dodeljeno je skoro 1.100.000 dinara za

usluge: naknada za partnera na projektu, naknade za stručni deo projektnog tima — predavači, usluge organizovanja javnog događaja, edukacije i tribine, usluge promotivnih aktivnosti i izrade stručnog izveštaja i evaluacije projekta. Udruženje Novosadski centar ne poseduje društvene mreže. Za usluge osmišljavanja, pripreme i štampe promotivnog materijala potrošeno je 920.000 dinara. Milion dinara organizacija je uplatila za usluge snimanja promotivnog filma, strimovanje i postavljanje na jutjub kao i produkcijske usluge snimanja filma o hraniteljstvu. Pretragom ključnih reči ovog projekta i udruženja nije bilo moguće pronaći ovakav video na youtube-u. Prema podacima za 2025. godinu, za projekat „Salajački doručak i večera“ iz budžeta grada Novog Sada udruženju Srpska Atina dodeljeno je 2.500.000 dinara. Zastupnik udruženja Dragan Savić, inače član Nadzornog odbora JKP Čistoća, je zastupnik još jednog udruženja, „Ekons tim“, koje je u 2025. godini takođe je, na gradskom konkursu, dobilo sredstva u iznosu od 500.000 dinara za projekat „Plesom kroz tradiciju“.

„Imaš pravo — mere porodično-pravne zaštite u lokalnoj zajednici“, odobren je projekat udruženja Centar za podsticanje dijaloga i tolerancije Čačak. Udruženje je na ovom konkursu dobilo 4.686.000 dinara. Udruženje poseduje web sajt i Facebook stranicu, gde su izveštavali o projektu, ciljevima i realizovanim aktivnostima. Projekat je sproveden u četiri lokalne samouprave i u saradnji sa drugim organizacijama i telima, poput Crvenog krsta Čačak. Narativni izveštaj koji je organizacija podnela vrlo jasno i precizno navodi sve korake u realizaciji projekta, sa detaljnim opisom, vremenom i lokacijom realizovanih aktivnosti. Udruženje je ukazalo i na eventualne probleme u toku realizacije, a jedan od njih se odnosi i na saradnju sa državnim i lokalnim institucijama, što je čest izazov sa kojim se organizacije susreću u svom svakodnevnom radu. Udruženje ima objavljen finansijski izveštaj za 2024, a sredstva dodeljena na konkursu te godine višestruko prevazilaze prihode udruženja ostvarene u 2023. godini. Centar za podsticanje dijaloga i tolerancije Čačak podržan je i na konkursu Ministarstva za brigu o porodici i demografiju u 2025. godini, u iznosu od 450.000 dinara.

Inkluzija znanje je udruženje podržano sa 4.115.000 dinara za projekat „Sigurnim koracima kroz roditeljstvo“. U odluci o finansiranju pogrešno je naveden naziv udruženja, koji je ispravljen Odlukom o izmeni odluke o finansiranju gde je naveden tačan naziv udruženja Infuzija znanja. Udruženje ima objavljen finansijski izveštaj za 2024. godinu i poseduje Facebook i Instagram nalog po engleskom nazivu Knowledge Infusion. Poslednja objava na Facebook-u je iz 2021, dok je udruženje aktivnije na Instagramu. Udruženje se prema objavama sa Instagrama redovno bavi pitanjem žena u sportu, a snimaju i epizode podkasta. U trenutku ostvarivanja uvida u dokumentaciju, finansijski i narativni izveštaj projekta nisu bili dostupni. Pretragom interneta pronađene su fotografije na privatnom profilu zastupnice udruženja o završnoj konferenciji održanoj u sklopu ovog projekta.

Udruženje građana za ekološki održiv razvoj čija je oblast ostvarivanja ciljeva definisana vrlo jednostavno kao „održiv razvoj“, dobilo je 4.115.000 dinara za projekat „Porodični temelji: nega kroz znanje“. Ova organizacija nije podnela finansijski izveštaji za 2023. i 2024. godinu, prema podacima Agencije za privredne registre, a u trenutku uvida u dokumentaciju nisu bili dostupni ni narativni ni finansijski izveštaji projekta. Udruženje nema naloge na društvenim mrežama i ne postoji zabeležena prisutnost u medijima, te nije moguće pratiti realizaciju projekta niti rezultate sprovedenih aktivnosti.

Udruženje srednjih škola Akademac dobilo je 4.000.000 dinara za projekat „Unapređenje populacione politike Srbije među mladima, kroz okvire formalnog obrazovanja mladih“. Ova suma novca predstavlja 86% sredstava opredeljenih za projekat, dok je ostatak sredstava udruženje obezbedilo iz sopstvenih ili drugih izvora. U opisu projekta navodi se da je: „Projektom planirano da se identifikuju i reše ključni problemi sa kojima se mlade porodice suočavaju, kroz pružanje podrške, edukacije i resursa“. Prema navodima iz dokumentacije, glavne aktivnosti projekta bili su okrugli stolovi u 20 gradskih opština širom Srbije, a završna faza trebalo je da bude objavljivanje akcionog plana namenjenog unapređenju populacione politike među mladima i studentima. U narativnom izveštaju se pominje i podcast osmišljen sa ciljem doprinosa vidljivosti projekta i teme. Ipak, o navedenim aktivnostima ne postoje nikakvi javni tragovi: nema objava na društvenim mrežama, nema dostupnih poziva, fotografija, izveštaja, niti vesti u medijima o navedenom projektu. Udruženje poseduje Instagram nalog, ali na njemu se ne nalaze samo tri objave koje se ne odnose na konkretni projekat. Navodi se i da je broj direktnih korisnika bio ukupno 500, a indirektnih čak preko 100.000. Organizacija je u delu koji se tiče saradnje sa drugim subjektima, navela saradnju sa Studentskom konferencijom univerziteta Srbije (SKONUS) i Evropskim studentskim forumom sa Fakulteta političkih nauka (predstavnici ovih organizacija vezuju se za organizaciju CEROB koja je dospela u pažnju javnosti nakon saznanja istraživačkih novinara CINS-a da se preko ove organizacije isplaćivao novac zaposlenima u SNS call centru). Uprkos navedenoj saradnji i širokom geografskom obuhvatu, projekat je ostao potpuno nevidljiv u javnosti. Najviše novca, čak 2.700.000, skoro 70% vrednosti projekta isplaćeno je za usluge grafičkog dizajna, kreiranja promotivnog materijala i marketing, kao i uslugu štampe preduzetniku Darku Ljubiću PR. Preduzetnička radnja kojoj je isplaćen novac osnovana je 2023. godine, a upisala je privremeni prestanak obavljanja delatnosti 28. 08. 2025. godine. Još 150.000 dinara uplaćeno je za kancelarijski nameštaj preduzeću The Deal Solutions koje je osnovano u martu 2024, a koje je prijavilo privremeni prekid obavljanja delatnosti u junu 2025. godine. Na APR-u je objavljen finansijski izveštaj za 2024, iz kojeg se vidi da udruženje u 2023. nije imalo promet. Udruženje srednjih škola Akademac dobilo je sredstva i na konkursu Ministarstva iz 2025. godine u ukupnom iznosu od 420.000 dinara.

Po 3.600.000 dinara dodeljeno je udruženjima Svet za sve i Inicijative fondacija. Udruženje Svet za sve poseduje Instagram stranicu na kojoj je poslednja objava okačena 2021. godine. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj ove organizacije za 2024. godinu. Na ovom javnom pozivu, udruženje je konkurisalo sa projektom „Unapređenje reproduktivnog zdravlja mladih u ruralnim sredinama“. U narativnom izveštaju projekta se navodi da su: „mladi iz prigradskih naselja sa teritorije grada Beograda i opština sa ruralnim naseljima u okolini, upoznati sa uslugama unapređenja zdravstvene zaštite i postupcima koje zdravstveni sistem Srbije obezbeđuje za sve njene građane sa posebnim osvrtom na reproduktivno zdravlje.“ Projekat je realizovan u periodu od tri meseca, a aktivnosti su obuhvatale informisanje i edukaciju mladih putem seminara i radionica koje su sprovedene u zakupljenom prostoru (Asocijacija za afirmaciju kulture). U izveštaju se navodi sledeća rečenica: „Obuka je realizovana u zakupljenom prostoru koji je adaptiran za potrebe implementacije ovog projekta, a u trenucima kada su vremenske prilike dozvoljavale deo obuka i nastavnih aktivnosti realizovan je i na otvorenom.“ Identična rečenica se pominje i u narativnom izveštaju udruženja Centar za podsticaj kreativnosti koji je takođe dobio sredstva na ovom pozivu. U izveštaju se navodi da je zaključen ugovor sa konsultantskom kućom Bogner Consulting koja je formirala projektni tim koji je radio na implementaciji projektnih aktivnosti i da je zastupnica udruženja Milena Dedić sarađivala sa ovim projektnim timom. Navedena konsultantska kuća prijavila je privremeni prekid obavljanja delatnosti 05. 08. 2024. Ovoj firmi je na ime troškova upravljanja i administracije, kao i troškova projektnih aktivnosti uplaćeno 1.875.000 dinara (više od polovine vrednosti projekta). Za nabavku kancelarijskog i drugog repromaterijala uplaćeno je 350.000 dinara pravnom licu ID Office Service, koji je u privremenom prekidu obavljanja delatnosti bio u periodu 04.11.2024 - 28.08.2025. Narativni izveštaj nije najjasniji, te tako u delu koji se odnosi na rezultate ostvarene realizacijom projekta stoji: „spremnost i rešenost polaznika da budu prve osobe sa invaliditetom koje će pristupiti formiranju zdrave i normalne porodice bez predrasuda okoline, i ostalih propratnih problema, a sve u cilju podizanja svesti društvene zajednice o osobama sa invaliditetom“, iako se ni u jednom delu pre ni posle ne pominju osobe sa invaliditetom kao ciljna grupa projekta, niti da su aktivnosti podrazumevale uključivanje OSI, već mlade iz ruralnih sredina. Identična rečenica pominje se u delu ostvarenih rezultata u narativnom izveštaju udruženja Centar za podsticaj kreativnosti i ovde se zapravo podudara sa suštinom projekta, a to je rad sa osobama sa invaliditetom. Kako udruženje Svet za sve ne poseduje vidljivost na internetu, niti je pretragom po nazivu projekta moguće doći do medijskih izveštavanja o projektu, nije moguće saznati više o aktivnostima navedenim u narativnom izveštaju.

Istu sumu novca kao i prethodno udruženje, dobilo je i udruženje Inicijative fondacija iz Prokuplja za projekat „Zdravi roditelji, zdravo potomstvo! Faza #2 projekta — podrška uspešnosti vantelesne oplodnje kroz promenu životnog stila“. Navode da se projekt nadovezuje

na raniji projekat iz 2023. godine, podržan od strane istog Ministarstva, ali prema izveštaju iz APR-a udruženje Inicijative fondacija nije imalo prihode u 2023. godini. Prema BIRN-ovoj bazi javnih konkursa, Inicijative fondacije je 2023. godine od strane Ministarstva dobilo 5.000.000 dinara. Ipak prihodi prijavljeni u 2023. godini u godišnjem finansijskom izveštaju iznose 0 dinara. Prijavljeni prihodi udruženja u 2024. godini iznose 9.980.000 dinara, ali se u godišnjem finansijskom izveštaju navodi da su sva ova sredstva ostvarena kao prihodi od prodaje roba, proizvoda i usluga. Udruženje ne poseduje društvene mreže ni web sajt. Kao generalni cilj projekta, u narativnom izveštaju se navodi: „Ostvariti veću stopu implementacije i živorođenosti dece iz postupka vantelesne oplodnje uvođenjem zdravih stilova kod 140 žena i muškaraca.” Navodi se takođe da je u okviru ovog projekta primenjen model aerobnog sistema vežbanja na 70 parova kako bi se povećale šanse za uspešnost vantelesne oplodnje kroz koje su parovi prolazili. Kao najznačajniji rezultat projekta pominje se 6 ostvarenih trudnoća u procesu vantelesne oplodnje. O rezultatima sprovedenog projekta, iz Inicijative fondacija su informisali i Generalni sekretarijat predsednika Republike. Prema informacijama dostupnim u izveštaju, aktivnosti su realizovane sa lekarima Univerzitetskog kliničkog centra Srbije ali i sa lekarima iz privatnih klinika. „Za 30 parova je bilo organizovano stručno vođeno aerobno vežbanje tri puta nedeljno ... dok je za 40 parova preko posebno urađene onlajn platforme bilo organizovano stručno vođeno aerobno vežbanje.” Sve uživo realizovane aktivnosti su sprovedene u Beogradu, iako je udruženje iz Prokuplja. Rezultati istraživanja o uspešnosti vantelesne oplodnje kroz promenu životnih stilova predstavljeni su na tri info sesije. Najveći deo novca projekta je, prema finansijskom izveštaju, potrošen za honorare stručnih saradnika za realizaciju aktivnosti: 2.450.000 dinara za sportsko udruženje Funfit Pro. Za obradu podataka dobijenih tokom studije uplaćeno je 250.000 dinara firmi Euro Bridge čiji je vlasnik Igor Kostić, koji je i zastupnik Inicijative fondacija.⁴ Studija nije javno dostupna.

Centar za podsticaj kreativnosti, udruženje građana iz Beograda, je na ime projekta „Osobe sa invaliditetom kao partneri i roditelji” dobilo 3.500.000 dinara. Centar za podsticaj kreativnosti poseduje nalog na Facebook-u (kao privatni profil) na kojem nije vidljiva početna strana te nije moguće utvrditi aktivnost naloga. Za 2024. godinu ne postoji objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj na APR-u. U rezimeu projekta, udruženje navodi da smatra da su: „u velikoj meri unapredili socijalnu i društvenu svest mladih OSI, na ovaj način polaznicima je predstavljena mogućnost o kojima nisu imali prilike da čuju u cilju prevazilaženja „problema” biti roditelj zdrave i normalne dece, kao osoba sa posebnim potrebama (osoba sa izvesnim stepenom invaliditeta).” Vrlo je problematična upotreba termina normalna deca u cilju pravljenja distinkcije u odnosu na potencijalnu decu sa invaliditetom, i organizacija koja radi sa

---

⁴ Nije retkost da zastupnici udruženja uplate sebi honorar preko svog (ili drugog) pravnog lica. Ovo se obično radi kako bi se izbegli visoki porezi i doprinosi koje bi lice bilo u obavezi da isplati u slučaju isplate zarade preko ugovora o radu ili drugog oblika ugovora.

osobama sa invaliditetom bi, u najmanju ruku, trebalo da vodi računa o upotrebi terminologije kada izveštava o radu sa ovom marginalizovanom društvenom grupom. U rezimeu se takođe nalazi i rečenica, identično napisana u narativnom izveštaju već pomenute organizacije Svet za sve: „Obuka je realizovana u zakupljenom prostoru koji je adaptiran za potrebe implementacije ovog projekta, a u trenucima kada su vremenske prilike dozvoljavale deo obuka i nastavnih aktivnosti realizovan je i na otvorenom.” U cilju implementacije projektnih aktivnosti (edukativnih radionica) zaključen je ugovor sa konsultantskom kućom „Edukativni centar Newage Connection Beograd” koja je formirala projektni tim za sprovođenje projekta. Uplaćeno je 900.000 dinara ovoj firmi koja je upisala privremeni prekid obavljanja delatnosti 19. 06. 2025. U ovom delu izveštaja, način formulacije rečenica identičan je narativnom izveštaju koji je podnelo udruženje Svet za sve. Tako se i u ovom izveštaju pominje rečenica: „Projektni tim svakodnevno je radio na realizaciji programskih aktivnosti uz maksimalnu saradnji i posvećenost zastupnika Centra za podsticaj kreativnosti Bojanom Didić Laketić”, dakle, razlikuje se samo ime zastupnice, a čak je i slovna greška „saradnji” ostala ista u oba izveštaja. Dalji tekst izveštaja gotovo je identičan, samo su promenjeni nazivi pravnih lica angažovanih za projektne aktivnosti. Obe organizacije su tako navele da su aktivnosti dodeljene izvođačima praktične obuke realizovane u: „četiri celine, za svaku od celina prezentovana je i izvedena nastava po jedan izvođač za svaku oblast (ekspert u istoj: ginekolog, urolog, psiholog i lekar urgentne medicine (pravnik u slučaju organizacije Svet za sve).” Oba udruženja angažovala su istu firmu ASW audit & advisory d.o.o. za računovodstvene poslove. Navodi se da je projekat realizovan u zakupljenom prostoru na lokaciji Lazarevac, Dudovica, Visitorka 9. Rezultati ostvareni projektom identični su kao i kod udruženja Svet za sve. U delu koji se odnosi na eventualne probleme tokom projekta navodi se da je u Grčkoj opljačkan automobil zastupnika udruženja i da je tom prilikom ukraden laptop sa eksternim hard diskom na kome je bilo sve u vezi sa projektom, kao i propratna dokumentacija u vezi realizacije predmetnog budžeta, što je dovelo do odlaganja plaćanja za izvršenu uslugu zakupa prostora i revizije projekta. U izveštaju stoji da je u prilogu dostavljena i fotokopija zapsinika atinske policije o navedenom događaju. Zakup prostora na adresi Visitorka 9 plaćen je PR Agenciji za dizajn Shumadinova Dudovica. U svrhu štampanja materijala za obuku uplaćeno je 535.000 Udruženju Euklida 1980. Za troškove posluženja, hrane i pića, udruženje je navelo da su uplatili 240.000 dinara firmi Plusjon Beograd (zastupnica Ljiljana Vujičić Golubović (71)). Privremeni prekid obavljanja delatnosti prijavljen je 24. 07. 2025. Za promociju i vidljivost programa uplaćeno je 280.000 dinara Centru za edukaciju Kosmaj (jedan od bivših zastupnika ima isto prezime kao i zastupnica prethodnog pravnog lica — Lazar Vujičić). Pretragom interneta nije pronađeno ništa u vezi sa projektom Centra za podsticaj kreativnosti.

Udruženju svepravoslavni kamp prijateljstva, čiji je zastupnik Miloš Stojković, je za projekat „Dani borbe protiv bele kuge 2024” dodeljeno 2.700.000 dinara. Još jedno udruženje ovog

zastupnika dobilo je sredstva na trećem konkursu Ministarstva za brigu o porodici, te je tako sveukupno udruženjima čiji je zastupnik Miloš Stojković uplaćeno 10.000.000 dinara. Miloš Stojković je teolog i često viđen gost na pro-režimskim televizijama, a u javnosti se predstavlja i kao poverenik za manastir Hilandar. Ni jedno udruženje registrovano na ime ovog zastupnika ne poseduje društvene mreže niti sajt. Pronađena je samo Facebook stranica koja nosi naziv ovog projekta, i na kojoj su podeljeni snimci sa događaja. Na APR-u ne postoji redovan godišnji finansijski izveštaj ni za 2024. godinu ni za 2023. godinu Udruženja svepravoslavni kamp prijateljstva. U kratkom rezimeu projekta se navodi: „Projekat dani borbe protiv bele kuge realizovan je kroz dve glavne aktivnosti, koje su uspešno organizovane u cilju podizanja svesti o demografskim izazovima i promocije mera za povećanje nataliteta u Srbiji. Prva aktivnost održana je 16. juna 2024. godine u Žabaru, a druga 19. septembra 2024. u Smoljincu. Tokom ovih događaja, građani su bili informisani o važnosti reproduktivnog zdravlja, pružena je edukacija o planiranju porodice i podrška porodicama kao ključnim nosiocima demografskog oporavka. Manifestacije su privukle značajnu pažnju javnosti i medija, doprinoseći jačanju svesti o potrebi zajedničkog delovanja u borbi protiv bele kuge.” O događaju u Žabarima izvestio je [lokalni portal](#). Na događaju su učestvovali predsednik opštine Žabari i pevačice Leontina Vukomanović i Tijana Dapčević. Na portalu se navodi da su manifestaciju pomogli: „Opština Žabari, Udruženje Borba protiv bele kuge, TO Žabari, Kancelarija za mlade Žabari, Svepravoslavni nacionalni savet i Svepravoslavni kamp prijateljstva”, kao i da je idejni tvorac manifestacije Saša Stević iz Smoljinca. U izjavi za medije, Stević je nabrojao čitav niz javnih ličnosti koje su navodno podržale ovu manifestaciju. Kako je izvestio još jedan [lokalni portal](#) na Danima borbe protiv bele kuge u Smoljincu, nastupile su Tijana Dapčević, Ivana Peters i Anđelka Prpić. Atos mediji, u vlasništvu Miloša Stojkovića, uplaćeno je za troškove organizacije manifestacije, laptop i projektor, izradu majici i registraciju internet domena ukupno 599.677 dinara. Skoro 1.200.000 dinara uplaćeno je pravnom licu Dragoljub Malenović PR Biznis Etno Produkcija za štampanje brošure o izvršenim aktivnostima i izradu dela majica. Ova firma osnovana je 12. aprila 2024, a privremeni prekid obavljanja delatnosti prijavljen je 01. 01. 2025. Vlasnik ove firme bio je na funkciji poslovođe u firmi Metodios Miloša Stojkovića koja je ugašena 2022. Preduzeću Creativ Centre Pro, koje je postojalo u periodu od 05. 04. 2024. do 19. 12. 2024. je za izradu još jednog dela majici, izradu veb sajta i štampu brošure uplaćeno nešto više od 900.000 dinara. Drugo udruženje istog zastupnika Miloša Stojkovića — Svepravoslavni nacionalni savet dobilo je 3.200.000 dinara za realizaciju projekta: „Promocija istinskih tradicionalnih srpskih vrednosti.” Na APR-u nije objavljen ni jedan finansijski izveštaj ovog udruženja od 2021. godine. Udruženje ne poseduje društvene mreže, a pretragom interneta nije moguće pronaći informacije o ovom projektu. U trenutku uvida u konkursnu dokumentaciju, izveštaj ovog udruženja nije bio dostupan. Udruženje građana Svepravoslavni kamp prijateljstva podržano je i na dva konkursa Ministarstva za brigu o porodici i demografiju iz 2025. godine. Iako udruženje nije objavljivalo redovne godišnje finansijske izveštaje, to nije

sprečilo Ministarstvo da ponovo podrži projekte ovog udruženja. Ukupno 300.000 dinara dobili su na Javnom pozivu raspisanom u martu 2025, dok su na Javnom pozivu za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci, koordinacije i sprovođenja u oblasti demografije, koordinacije i sprovođenja populacione politike i podrške udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece u 2025. godini, Ministarstva za brigu o porodici i demografiju dobili 440.000 dinara.

Po 3.000.000 dinara dodeljeno je udruženjima Buđenje 35213 i udruženju Zdravo i ravnopravno društvo. Udruženje građana Buđenje 35213 iz Despotovca dobilo je 3.000.000 dinara za projekat „Zdravi roditelji, zdrava deca: projekat osnaživanja“, koji je podrazumevao realizaciju tri predavanja za decu osnovnoškolskog uzrasta. Na APR-u je objavljen redovan godišnji izveštaj organizacije za 2024. godinu, a sredstva koja su dobili na konkursu višestruko prevazilaze prihode udruženja iz godine pre raspisivanja javnog poziva. Organizacija ima Facebook stranicu, ali poslednja objava datira iz 2017. godine. U opisu realizovanih aktivnosti projekta navedena su tri predavanja: dva za učenike od 1. do 4. razreda osnovne škole i jedno za učenike od 5. do 8. razreda u OŠ „Vuk Karadžić“ u Novom Bračinu. Navodi se da su sva tri predavanja održana u istom danu: 16. oktobra 2024, jer kako stoji u narativnom izveštaju „Ovaj vremenski okvir omogućio je sveobuhvatnu edukaciju učenika različitih uzrasnih grupa u jednom školskom danu“. U narativnom izveštaju dostavljene su i fotografije sa jednog od ta tri predavanja. Iako su predavanja održana istog dana, za troškove goriva potrošeno je 150.000 dinara, iako je Novi Bračin od Despotovca udaljen 67 km. „Cilj projekta bio je podsticanje usvajanja zdravih navika i promocija efikasne komunikacije u porodičnom i školskom okruženju“, navodi se u narativnom izveštaju. U finansijskom izveštaju navodi se da je za organizaciju radionice uplaćeno 1.350.000 dinara Dragoljubu Malenoviću (PR Biznis Etno Produkcija), dok je istoj firmi uplaćeno 758.400 dinara za usluge štampe majica, foto i video dokumentovanje, štampanje zbirne brošure i flajera. Dodatnih 89.510 dinara plaćeno je za izradu veb sajta, koji ne postoji. Dragoljub Malenović je istovremeno i zastupnik Udruženja Buđenje 35213. Ovo pravno lice angažovano je i od strane prethodnog udruženja Svepravoslavni kamp prijateljstva.

Udruženje Zdravo i ravnopravno društvo takođe je podržano sa 3.000.000 dinara za projekat „Klasići“. Udruženje poseduje Facebook i Instagram, ali su poslednje objave na ovim mrežama iz 2020, odnosno 2021. godine. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja za 2024. godinu, a u 2023. godini udruženje nije imalo prihode. Oblast ostvarivanja ciljeva udruženja široko je postavljena i obuhvata: „oblasti edukacije, naučnog i stručnog usavršavanja iz oblasti zaštite životne sredine, obrazovanja, zdravlja, kulture, socijalnog položaja, samozapošljavanja, zapošljavanja, razvijanje svesti o sadržini i zaštiti ljudskih prava nacionalnih manjina, jačanje kapaciteta organizacija koje se bave zaštitom životne sredine, podizanje javne svesti o politici integracija EU, podizanje javne svesti i unapređenje demokratije,

građanskog društva i regionalne saradnje, poboljšanje opšte zdravstvene zaštite građana kao i realizacija svih vrsta projekta usmerenih na poboljšanje opšteg razvoja društva usklađenih sa strategijom Vlade Republike Srbije i Evropske Unije.” U trenutku uvida u dokumentaciju, narativni i finansijski izveštaj realizovanog projekta nisu bili dostupni. Pretragom interneta nisu pronađene informacije o navedenom projektu.

Skoro 3.000.000 dinara (tačno 2.978.000 dinara) dodeljeno je Udruženju za promociju boravka u prirodi „Porodica avantura”. Ovo udruženje apliciralo je sa projektom „Pričaj srcem” namenjen „porodicama koje su u stanju neke socijalne potrebe (mnogočlane porodice, socijalno ugrožene porodice, porodice sa dodatnom podrškom, razvedene porodice) koncipiran kroz boravak u prirodi”. Udruženje poseduje veb sajt i društvene mreže. Narativni izveštaj detaljno opisuje radionice i aktivnosti sprovedene u prirodi, u koje su bili uključeni roditelji i njihova deca. Na youtube kanalu Udruženja Život kao inspiracija (podržan na prvom javnom pozivu Ministarstva za brigu o porodici i demografiju), objavljen je video sa jednodnevne konferencije na kojoj su predstavljena postignuća projekta. Na instagram nalogu udruženja redovno je izveštavano o aktivnostima u sklopu projekta. Objavljivani su pozivi za prijave za učešće na radionicama, kao i fotografije i snimci sa realizovanih okupljanja. Za organizovanje završne konferencije uplaćeno je 490.000 dinara pravnom licu Art Hermes koje je osnovano 19. 11. 2024. a koja je prijavilo privremeni prekid obavljanja delatnosti već naredni mesec (25. 12. 2024), sedam dana nakon uplate. Ovo je jedno od retkih udruženja koje je izveštavalo o realizovanom projektu putem društvenih mreža.

Blizu tri miliona dinara dobilo je i Udruženje za razvoj i unapređivanje kulture javnog govora „Izražajnost” (2.945.000 dinara). Njihov projekat nosi naziv „Uspešna komunikacija iz porodice dolazi — edukativne tribine i radionice za decu i roditelje”. O interaktivnim predavanjima i radionicama koje su za cilj imale unapređivanje kulture govora i usmenog izražavanja izveštavali su preko svojih kanala komunikacije na interentu. Udruženje je realizovalo posete u više mesta širom Srbije u sklopu realizacije svog projekta. S obzirom da je udruženje transparentno komuniciralo svoje aktivnosti, u njihov narativni i finansijski izveštaj nije tražen uvid. Udruženje je podržano i na dva javna poziva 2025. godine u ukupnoj vrednosti 1.790.000 dinara.

Još jedno udruženje koje ima višegodišnje iskustvo rada i otvoren i transparentan način komunikacije sa javnošću je i Centar za pozitivan razvoj dece i omladine. CEPORA ima bogato iskustvo i znanje u oblasti pružanje podrške deci i mladima, a naročito marginalizovanim mladima. Na ovom projektu Ministarstva, udruženje je podržano sa 2.617.000 dinara za projekat „Moj stariji drug: mentorski program za podršku srodničkim hraniteljskim porodicama.” S obzirom na ugled koji CEPORA ima u polju bavljenja zaštitom dece, u njihov

narativni i finansijski izveštaj nije tražen uvid. CEPORA je podržana i na dva javna poziva tokom 2025, a projekti su podržani sa ukupno 850.000 dinara.

Savez mladih osoba sa invaliditetom sa juga Srbije dobio je 2.472.200 dinara za projekat „Podrška višestruko ugroženim ženama — ojačajmo zajedno“. Udruženje poseduje web sajt i društvene mreže, ali je aktivnost na društvenim mrežama slaba i na Facebook-u i Instagramu nema informacija o ovom projektu. Redovnije objavljivanje sadržaja primetno je na web sajtu. Na sajtu su okačeni uopšteni tekstovi koje se odnose na navedeni projekat (uputstva poput: kako napisati CV, kako se kvalitetno pripremiti za intervju, tekstovi o važnosti zapošljavanja žena, osnaživanje žena iz ruralnih krajeva). U dokumentaciji projekta opisane su realizovane aktivnosti, uključujući sprovođenje medijske kampanje i to da je 40 žena steklo veštine za povećanje konkurentnosti na tržištu rada kroz učešće na obukama. Pored toga, planirana je distribucija promotivnih materijala kroz ulične akcije, uključujući 1.000 informativnih letaka i 300 plakata postavljenih u naseljima u Vranju i okolini koji su sadržali informacije o treninzima i ciljevima programa. Kao opšti cilj projekta navodi se: „pomoć porodicama na jugu Srbije kroz osnaživanje mladih žena u Vranju, posebno iz ruralnih područja i vulnerabilnih kategorija, kroz ekonomsko osnaživanje i jačanje njihove participativne uloge u lokalnoj zajednici.“ U narativnom izveštaju se navodi da su lokalni mediji redovno izveštavali o sprovedenom projektu, ali osim tekstova na web sajtu udruženja koje su preneli lokalni portali, nisu pronađeni drugi online sadržaji vezani za realizovane radionice i obuke. U finansijskom izveštaju projekta navodi se da je 500.000 dinara uplaćeno preduzeću Print Graf iz Vranja za „obuku polaznica“. Istu firmu angažovali su i za dodatne usluge: izradu promotivnog materijala, štampu prijave za obuku i izradu majica, u iznosu od još 300.000 dinara. Ova firma upisala je privremeni prekid obavljanja delatnosti 21. 11. 2024. godine. Za medijsku kampanju i busting na društvenim mrežama 12. jula 2024. uplaćeno je 260.000 dinara firmi Media Digital Info Vranje osnovanoj 26. juna 2024. godine. Za pomenutu obuku 40 polaznica organizacija je angažovala Kreativna Aktiv New, kojoj su uplaćena sredstva u iznosu od 500.000 dinara. Dodatno, istoj firmi isplaćeno je još 455.000 dinara za „osveženje za sastanke“ i „ručak i osveženje za polaznice“. Kreativna Aktiv New je osnovana 31. jula 2024. godine, a vlasnica ovog preduzeća je Jelena Urošević koja je istovremeno i zastupnica udruženja Organizacija za razvoj i demokratiju Bujanovac koja je takođe podržana na ovom konkursu Ministarstva sa novčanim iznosom od 2.916.500 dinara. Kreativni Aktivi New uplaćeno je i 180.000 dinara za završni događaj, te je sveukupno na račun ove firme uplaćeno 1.175.000 (skoro 50% ukupne vrednosti projekta).

Organizacija za razvoj i demokratiju Bujanovac sprovela je projekat „Promocija bezbednosti dece u digitalnom okruženju“, vredan 2.916.500 dinara. „Projekat je imao za cilj stvaranje sigurnog okruženja za porodice i decu kroz jačanje bezbednosti osnovnoškolske dece na internetu.“ Projekat je realizovan sa osnovnoškolskom decom u Vranju. Navodi se da je održano 20

interaktivnih radionica sa učenicima i dve tribine u koje su uključeni bili nastavnici i roditelji. Prema narativnom izveštaju sprovedeno je i istraživanje javnog mnjenja koje je obuhvatilo terenski rad sa 200 ispitanika i dve fokus grupe. Nije moguće pristupiti pdf dokumentu ovog istraživanja okačenom na web sajtu udruženja. Udruženje je na svom web sajtu objavilo nekoliko uopštenih tekstova koji se tiču sajber bezbednosti, ali na mrežama nisu podeljene informacije ili fotografije sa interaktivnih radionica i tribina. Zastupnica Organizacije za razvoj i demokratiju iz Bujanovca, Jelena Urošević, je zastupnica i organizacije Centar za inicijative i razvoj lokalnih zajednica, koja je na istom ovom konkursu dobila 2.199.000 dinara. Jelena Urošević je zastupnica i preduzeća Kreativa Aktiva New, kojoj je gorepomenuta organizacija Savez mladih osoba sa invaliditetom sa juga Srbije uplatila sveukupno 1.175.000 dinara u svrhu različitih troškova. Tako su pravna lica čija je zastupnica Jelena Urošević dobila sveukupno 6.290.000 dinara iz budžeta Ministarstva za brigu o porodici. Sa druge strane, prema finansijskom izveštaju Organizacije za razvoj i demokratiju Bujanovac ukupno 1.460.000 dinara je uplaćeno preduzeću Eduevents Bujanovac čiji je vlasnik Vlastimir Stojković koji je zastupnik udruženja Savez mladih osoba sa invaliditetom sa juga Srbije. Pravno lice Vlastimir Stojković PR Eduevents Bujanovac osnovano je 14. 05. 2024. i obrisano je iz registra 14. 02. 2025. godine. Vlastimiru je novac uplaćen za organizovanje dve tribine, 20 radionica i uličnih akcija. O ovim aktivnostima ne postoje javno dostupni tragovi. Za istraživanje i izradu analize koje je Organizacija za razvoj i demokratiju Bujanovac sprovela, a kojima se ne može pristupiti na online linku, plaćeno je 420.000 dinara pravnom licu Bojana Janković PR Edukativno kreativno. Ovo pravno lice osnovano je 30. 05. 2024, a obrisano je iz registra 13. januara 2025. Bojana Janković je i zastupnica udruženja Centar za aktivizam Vranje. Dodatnih 520.000 dinara uplaćeno je Media Team-u iz Bujanovca za izradu medijskih priloga i video-spotova. I ova agencija je osnovana u periodu početka realizacije projekta, tačnije 20. 05. 2024. godine, a ugašena je 07. 07. 2025. Preko Media Digital Info Vranje angažovan je pr menadžer za 210.000 dinara. Ovo pravno lice osnovano je 26. 06. 2024. godine i isto pravno lice angažovano je i od strane udruženja Savez mladih osoba sa invaliditetom sa juga Srbije. Organizacija za razvoj i demokratiju Bujanovac je na konkursu 2025. dobila 150.000 dinara.

Društvu za pomoć mentalno nedovoljno razvijenim osobama opštine Čukarica za projekat „Psihosocijalna podrška osobama sa intelektualnom ometenošću i njihovim porodicama” je dodeljeno 2.400.000 dinara. Sredstva dobijena na ovom konkursu znatno prevazilaze prihode organizacije u 2023. godini. Organizacija nema svoje društvene mreže, već funkcioniše u okviru MNRO Srbija, na kojima nisu pronađene objave koje se eksplicitno odnose na ovaj projekat (što je razumljivo s obzirom na prirodu realizovanih aktivnosti). Prvom fazom projekta je obuhvaćeno 90 osoba sa invaliditetom kojima je pružena psihosocijalna podrška u vidu ukupno 672 realizovane seanse. Druga faza projekta obuhvatila je još 25 osoba sa invaliditetom. Novac

na projektu je prevashodno iskorišćen za isplatu honorara stručnih radnika te samim time ne postoje nikakve nedoslednosti u finansijskom izveštaju u odnosu na narativni.

Centar za inicijative i razvoj lokalnih zajednica realizovao je projekat „Reproduktivno zdravlje marginalizovanih devojaka i mladih žena — NAUČENE I OSNAŽENE” za koji su dobili sredstva u iznosu od 2.199.000 dinara. Zastupnica ovog udruženja je Jelena Urošević (istovremeno i zastupnica Organizacije za razvoj i demokratiju Bujanovac), a sedište ove organizacije je u Beogradu. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja za 2024. godinu. Udruženje poseduje Facebook stranicu na kojoj je okačeno nekoliko objava vezanih za temu projekta, ali nema fotografija sa šest edukativnih radionica koje je udruženje prema narativnom izveštaju navodno održalo (isto kao i u slučaju Organizacije za razvoj i demokratiju Bujanovac reč je o generičnim tekstovima). Prema izveštaju koji je ostao nepotpisan, organizacija je navela da su sprovedeli informativnu kampanju putem medija, društvenih mreža i štampanih materijala kojom je obuhvaćeno preko 1000 osoba, i da je projektom obuhvaćeno 120 marginalizovanih devojaka. Navedeno je da je projekat omogućio da njih 120 direktno stekne znanje o reproduktivnom zdravlju, zdravim životnim stilovima i prevenciji rizičnih ponašanja. Navedeno je i da je sprovedeno istraživanje, a na osnovu njega analiza podataka koja je omogućila kreiranje preporuka i smernica za dalje aktivnosti. Istraživanje kao ni analiza, nisu javno dostupni. U izveštaju se pominje da je izrađen i vodič za reproduktivno zdravlje koji je distribuiran u štampanoj i digitalnoj formi. Vodič nije pronađen na Facebook stranici organizacije. Za organizaciju 6 radionica i izradu istraživanja uplaćeno je 490.000 dinara Agenciji Bojana Janković PR Edukativno kreativno. Ovo pravno lice osnovano je 30. 05. 2024, a obrisano je iz registra 13. januara 2025. Novac je istom licu uplaćen i preko projekta Organizacije za razvoj i demokratiju Bujanovac. Dodatno, Media Digital Vranju je za online prezentaciju istraživanja, medijsku kampanju i izradu multimedijalnih lekcija isplaćeno ukupno 1.120.000 dinara. Sadržaji ovakvog sadržaja nisu pronađeni pretragom interneta. Za izradu vodiča uplaćeno je 540.000 dinara firmi Kreativni Studio PR. Postoji više pravnih lica sa ovim imenom, a jedno od njih je registrovano u Bujanovcu na adresi na kojoj se nalazi i Eduevents Vlastimira Stojkovića sa kojim se sarađivalo na projektu druge organizacije Jelene Urošević. Pravno lice Kreativni Studio Pr osnovano je 13. septembra 2024, a novac za izradu vodiča uplaćen je svega tri dana kasnije po osnivanju firme (16. 09. 2024).

Udruženje roditelja dece i mladih sa posebnim potrebama je za realizaciju projekta „Sigurne staze — prevencija nasilja nad ženama”, dobilo 2.096.000 dinara. Ovo udruženje je iz Bujanovca, a osnovale su ga majke dece sa smetnjama u razvoju (prema informacijama objavljenim u jednom novinskom članku). Udruženje je objavilo finansijski izveštaj za 2024. godinu. Ovo udruženje poseduje Instagram stranicu, ali je poslednja objava iz 2022. godine.

Informacije o ovom projektu nisu pronađene pretragom interneta, a u trenutku uvida u dokumentaciju nije bio dostupan narativni i finansijski izveštaj udruženja.

Udruženje Peđolino eko kids dobilo je 2.000.000 dinara za projekat „Porodična ekspedicija po Srbiji”. Udruženje ne poseduje društvene mreže. Na APR-u je objavljen redovan godišnji izveštaj udruženja za 2024. godinu. Novac koji je udruženje dobilo putem konkursa predstavlja samo deo ukupnih sredstava namenjenih za ovaj projekat (svega 31,20%). Ostatak novca, udruženje navodi da je obezbedilo iz sopstvenih i/ili drugih sredstava. Novac dobijen od strane Ministarstva potrošen je na dve stavke. Za najam opreme za realizaciju projekta uplaćeno je 500.000 dinara pravnom licu Goldy PR. Ovo pravno lice osnovano je u decembru 2023, a privremeni prekid obavljanja delatnosti prijavljen je za period 06.08.2024 - 23.10.2025. Preduzeću PR Cepelin je na ime troškova autorskih i izvođačkih agencija uplaćeno 1.500.000 dinara 15. jula 2024. godine. Ovo pravno lice prijavilo je privremeni prekid obavljanja delatnosti 30. jula 2024. Nastavak obavljanja delatnosti registrovan je na APR-u 07. 11. 2025, ali je delatnost vrlo brzo prekinuta već 28. 11. 2025. Zanimljivo je da je istim ovim pravnim licima uplaćeno ukupno 1.090.000 dinara na trećem konkursu Ministarstva za brigu o porodici od strane Udruženja Artiva. „Projekat ‘Porodična ekspedicija po Srbiji’ je niz programa za decu i roditelje u zabavnim parkovima kao i svim drugim mestima gde možemo okupiti decu i roditelje ili druge članove porodice”, navodi se u narativnom izveštaju projekta. U izveštaju se pominju realizacija radionica, predstava i koncerata. Aktivnosti o kojima udruženje izveštava bile su interaktivnog tipa i aktivno su uključivale različite članove porodice. Navodi se da je projekat realizovan u Smederevskoj Palanci, Zemunu, Kovilju i Subotici.

Udruženje za inkluziju starih lica i lica sa društvenih margina iz Mladenovca podržano je sa 2.000.000 dinara za projekat „Nisam problem, imam problem!”. Naziv ovog projekta identičan je nazivu projekta koje je udruženje Centar za socijalno preventivne aktivnosti Grig (koje ima višedecenijsko iskustvo u radu sa mladima koji se suočavaju sa različitim izazovima i teškoćama) sprovodio 2018. godine. Udruženje iz Mladenovca, čiji su ciljevi „briga o starim licima i licima sa društvenih margina”, promenilo je zastupnika 2025. godine. Novi zastupnik postao je Milan Milojkčić. U [autorskom tekstu Tatjane Macure](#) objavljenom na sajtu pokreta Dosta je bilo 2017. godine, ovo ime i prezime se pominje na spisku onih koji su sa 40.000 dinara novčano navodno donirali kampanju SNS-a.⁵ U kratkom rezimeu projekta navode: „Program ‘Nisam problem, imam problem!’ uspešno je realizovan kao inicijativa koja je doprinela unapređenju poštovanja prava dece i osnaživanju roditelja u Republici Srbiji. Realizacijom programa postignut je značajan

⁵ Te godine, Agencija za borbu protiv korupcije prijavila je Srpsku naprednu stranku Višem javnom tužilaštvu zbog sumnjivih donacija ovoj stranci pred predsedničke izbore 2014. godine. Tokom kampanje za predsedničke izbore, 98 odsto individualnih donatora SNS-a uplatilo je identičan iznos: 40.000 dinara. Više tužilaštvo u Beogradu saopštilo je 2022. godine da nema dokaza da je Srpska napredna stranka tokom finansiranja predizborne kampanje 2014. godine prekršila zakon i prala pare. Više pročitati na: <https://birm.rs/partijske-igre-sns-i-prijava-za-pranje-novca/>, <https://www.krik.rs/tuzilastvo-sns-nije-prao-pare-finansiranje-kampanje-2014-cisto/>.

napredak u prevenciji problema u ponašanju kod dece uzrasta 12-15 godina, kao i u jačanju kapaciteta roditelja da adekvatno odgovore na razvojne potrebe svoje dece. Osnovne aktivnosti obuhvatile su edukativne radionice za decu i roditelje, individualnu podršku, i organizovanje fakultativnih aktivnosti kao što su izleti i kulturno-sportski događaji." Programom je obuhvaćeno 100 dece i 90 roditelja, prema informacijama navedenim u narativnom izveštaju. Takođe se navodi da je održano 16 radionica za roditelje, 64 radionice za decu i tri „velike” aktivnosti (izlet u prirodi, poseta kulturnim događajima i učešće na likovnim sportskim manifestacijama). Preko 1.500.000 dinara uplaćeno je za troškove organizovanja radionica za roditelje pravnom licu Anida Mujović PR, koje je prijavilo privremeni prekid obavljanja delatnosti 04. 10. 2024. godine. Prema navodima u finansijskom izveštaju „sve aktivnosti su sprovedene na teritoriji gradske opštine Mladenovac”, ali je prema finansijskom izveštaju za troškove prevoza za volontere i korisnike projekta uplaćeno 400.000 dinara pravnom licu Aleksandar Pitulić PR Menjački poslovi, trgovina i prevoz. Šifra delatnosti ovog pravnog lica je prema APR-u 6612 (brokerski poslovi sa hartijama od vrednosti i berzanskom robom), a 2023. zabeležena je promena poslovnog imena te se na naziv Aleksandar Pitulić PR Menjački poslovi i trgovina menjačnica Samuraj Mladenovac dodaje „i prevoz”. S obzirom na to da udruženje ne poseduje ni veb sajt ni društvene mreže nije moguće saznati više o radionicama koje je udruženje prema navodima u narativnom izveštaju sprovedelo. Sredstva dodeljena na ovom konkursu prevazilaze prihode ovog udruženja ostvarene u 2023. godini.

Omladinska kulturna organizacija iz Beograda čiji su opšti ciljevi: „podizanje društvene svesti, kulturna edukacija mladih o značaju svojih prava i uloge u društvu i zalaganje za očuvanje patrijarhalnih moralnih vrednosti”, je za projekat: „Program podrške porodici: Kompas za roditeljstvo”, dobila 2.000.000 dinara. Udruženje poseduje Facebook nalog na kojem poslednja objava datira iz 2016. godine. Pretragom interneta nisu pronađene informacije o ovom projektu. U trenutku uvida u dokumentaciju, narativni i finansijski izveštaji nisu bili dostupni. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja za 2024. godinu, a prihodi ostvareni u 2023. su manji za 100.000 dinara u odnosu na dobijena sredstva za realizaciju pomenutog projekta. Podržani su 2025. godine, za realizaciju projekta u vrednosti od 480.000 dinara.

Dva miliona dinara dobio je i Centar za jačanje mentalnih kapaciteta, organizacija sa sedištem u Beogradu. Opšti cilj delovanje ovog udruženja je: „unapređenje školstva i visokog obrazovanja, edukacije i razvoja nevladinog sektora”, a naziv projekta za koji su podržani je: „Podrška roditeljstvu kroz jačanje veština uspešne komunikacije i efikasnog učenja”. Udruženje poseduje Instagram profil na kome je u opisu naveden naziv projekta. Na Instagramu su okačeni pozivi za dve radionice sprovedene u sklopu projekta i fotografije sa jedne od njih. U trenutku uvida u dokumentaciju, finansijski i narativni izveštaj nisu bili dostupni. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja, a udruženje je u 2023. podnelo izveštaj o neaktivnosti.

Udruženje građana „Ćoška“ Vranje dobilo je 1.875.000 dinara za projekat: „Podizanje svesti javnosti o značaju pravedne raspodele neplaćenih poslova, staranja i kućnih poslova“. Oblast ostvarivanja ciljeva ovog udruženja je definisana široko i obuhvata: „zaštitu životne sredine, očuvanje narodne tradicije i kulturnog nasleđa, popularizaciju kulture i umetnosti, afirmaciju mladih umetnika, kao i uključivanje građana u procese donošenja odluka na lokalnom nivou“. Redovan godišnji finansijski izveštaj za 2024. godinu je objavljen, a udruženje je u godini ranije imalo prihode od svega 100.000 dinara. Udruženje nema web sajt niti aktivne društvene mreže. Na Facebook-u postoji javna grupa pod ovim imenom ali na njoj ne postoje nikakve objave povezane sa projektom za koji su sredstva dodeljena. U narativnom izveštaju se navodi da je projekat: „imao za cilj da podstakne promene u društvu u vezi sa priznavanjem i valorizacijom poslova, posebno kada je u pitanju nega i briga o starima, kao i rodnom ravnopravnošću u kontekstu kućnih i radnih zadataka.“ Osnovne aktivnosti projekta obuhvatile su istraživanje stavova lokalne zajednice, obuke za mlade, obuku za predstavnike NVO, obuku za medije kao i produkciju medijskih sadržaja (link koji je u narativnom izveštaju naveden nije funkcionalan). Navedeno istraživanje nije moguće pronaći pretragom interneta. Finansijski podaci projekta pokazuju da je 1.275.000 dinara uplaćeno firmi Media Digital Info Vranje za izradu video priloga, obuke za medije, mlade i civilni sektor, izradu štampanog materijala, saopštenja i zakup medijskog prostora. Iako je ova firma osnovana nekoliko meseci pre početka realizacije podržanih projekata (osnovana je u junu 2024. godine), bila je angažovana od strane više udruženja iz Vranja i Bujanovca koje su na ovom konkursu dobile novac. Tako je ovo pravno lice prihodovalo sa ukupno 2.865.000 dinara zahvaljujući poslovima za koje su angažovani od strane pojedinih udruženja podržanih na ovom konkursu Ministarstva. Pored toga, još jednom već viđenom / pomenutom pravnom licu uplaćeno je 450.000 dinara za potrebe istraživanja. Reč je o agenciji Edukativno kreativno: ovo pravno lice osnovano je 30. 05. 2024, a obrisano je iz registra 13. januara 2025. Bojana Janković, koja je vlasnica ovog pravnog lica je i zastupnica udruženja Centar za aktivizam Vranje. Agencija Edukativno kreativno registrovana je u Beogradu. Prema već ranije objavljivanim informacijama u medijima, udruženje „Ćoška“ je direktno povezano sa članom Gradskog odbora Socijalističke partije Srbije u Vranju, Danijelom Vasiljevićem — nekadašnjim zastupnikom udruženja. Aleksandra Vasiljević preuzela je funkciju zastupnice udruženja 2021. godine. Obe osobe već imaju zasnovane radne odnose u javnim ustanovama i preduzećima Grada Vranja. Prema podacima [Baze o javnim konkursima](#), samo u 2024. godini UG „Ćoška“ dobilo je od tri različita ministarstva 3.375.000 dinara, dok je ostatak novca stigao iz kase Gradske uprave grada Vranja.

Udruženje roditelj dobilo je 1.865.600 dinara za projekat: „Kroz objektiv roditeljstva“. Ovo udruženje, poznato u svetu organizacija koje se bave zaštitom dece i roditeljstva, poseduje web sajt i Facebook nalog na kojem su izveštavali o navedenom projektu. Objavljen je i serijal

razgovora na temu roditeljstva. S obzirom na njihovu transparentnost u radu, i dugogodišnje iskustvo u polju zaštite roditeljstva u njihov finansijski i narativni izveštaj nije tražen uvid. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj organizacije.

Savetovalište Patria iz Čačka je na ime projekta: „Porodični tim bilding” dobilo 1.783.353 dinara. Udruženje ne poseduje društvene mreže i pretragom interneta nije moguće pronaći informacije o projektu pod datim nazivom. Njihov narativni i finansijski izveštaj nisu bili dostupni u trenutku uvida u dokumentaciju. Objavljen je narativni i finansijski izveštaj za 2024. godinu, a vrednost ovog projekta je skoro duplo veća od prihoda ostvarenih u godini ranije.

Romski omladinski centar, udruženje iz Futoga dobilo je 1.724.600 dinara za projekat „Zaslužujem detinjstvo — program podrške devojkama i njihovim porodicama u sprečavanju dečijih brakova.” Udruženje ne poseduje društvene mreže ni sajt. Redovan godišnji finansijski izveštaj za 2024. je objavljen, a dobijena sredstva duplo su veća od prihoda koje je udruženje ostvarilo u 2023. godini. Ovo udruženje dobilo je 1.000.000 dinara i na prvom konkursu Ministarstva za brigu o porodici i demografiju. U narativnom izveštaju udruženje je opisalo tri glavne celine kroz koje je projekat realizovan — priprema i aktivnosti koordinacije (analiza situacije na teritoriji Novog Sada), intervencije u zajednici direktno pogođenoj problemom (socio-edukativne radionice) i okrugli stolovi sa roditeljima i predstavnicima škola. U delu realizovane aktivnosti, navodi se da je uspostavljena i lokalna koordinaciona mreža za sprečavanje dečijih brakova, obeležavanje Međunarodnog dana devojkica, mentorstva za devojkice i promocija koja podrazumeva kreiranje veb prezentacije Romskog omladinskog centra, ali pretragom interneta nije moguće pronaći sajt ovakvog naziva. Udruženje je za potrebe produkcije materijala u avgustu 2024. godine uplatilo 135.000 dinara firmi Moritz medija iz Novog Sada koja je osnovana 31. jula 2024, a koja je upisala privremeni prestanak obavljanja delatnosti 01. 02. 2025. godine. Ukupno 462.000 dinara uplaćeno je Anima produkciji za organizaciju tematskih radionica i izradu veb prezentacije. Ovo pravno lice osnovano je 27. septembra 2024, a u privremenom prekidu obavljanja delatnosti nalazilo se u periodu 07.04.2025 - 07.10.2025. Teme kojima se ovo udruženje bavi predstavljaju važna društvena pitanja na kojima je neophodno raditi kroz dijalog i saradnju sa širokim poljem društvenih aktera. Međutim, nevidljivost projekata široj javnosti i odsustvo javne komunikacije o sprovedenim aktivnostima to onemogućavaju i ujedno podrivaju uspešnost ovakvog i sličnih projekata.

Udruženju Žena „Vredne ruke Banata” je za projekat: Promocija zdravih stilova života i porodičnih vrednosti dodeljeno 1.700.000 dinara. Udruženje nije objavilo finansijski izveštaj za 2024, a sredstva u 2023. su bila manja od vrednosti projekta podržanog u 2024. godini. Na Facebook-u postoji javna grupa koja nosi naziv ovog udruženja, i na kojoj je pronađena jedna

objava vezana za projekat, u kojoj su navedeni datumi održavanja predstava i radionica. U vrlo kratko obrazloženom narativnom izveštaju se navodi da se osnovna ideja projekta ogleda u: „promociji zdravih porodičnih vrednosti i samom značaju porodice u savremenom vremenu.” Među aktivnostima realizovanim u okviru projekta nabrojani su: radionice, sportski događaji, interaktivne predstave, folklorne radionice (većina ovih aktivnosti je i pomenuta u objavi na Facebook-u). Stavke u finansijskom izveštaju poklapaju se sa narativnim delom izveštaja i sa aktivnostima o kojima je udruženje izvestilo na Facebook-u.

Društvo za cerebralnu i dečiju paralizu opštine Ivanjica je za projekat: „Rastimo zajedno: podrška deci u riziku” dobilo 1.700.000 dinara. Udruženje poseduje web sajt kao i društvene mreže i ima objavljen finansijski izveštaj za 2024. godinu. Udruženje je aktivno na društvenim mrežama, a na jednom lokalnom portalu je podeljena i vest o projektu. „Cilj projekta je formiranje razvojnog savetovališta za ranu intervenciju dece u riziku od 0 do 6 godina, kao i savetodavni rad sa decom od 6 do 14 godina. Tokom realizacije projekta, pedijatar i defektolog će pružati savetodavnu, instruktivnu podršku i vršiti osnaživanje porodica”, navodi se u vesti o projektu. S obzirom na aktivno delovanje organizacije u polju pružanja podrške deci i mladima koji se suočavaju sa teškim oboljenjima, u njihov narativni i finansijski izveštaj nismo tražili uvid. Udruženje je podržano i na dva konkursa 2025. sa ukupno 1.175.000 dinara.

Ukupno 1.542.700 dinara dodeljeno je Komitetu znanja Srbije za projekat: „5 minuta za pravnu zaštitu za porodicu i decu”. Ciljevi delovanja ovog udruženja su: „prikupljanje, razvoj, popularizacija i primena savremenih znanja iz domena nauka i umetnosti.” Ova organizacija poseduje web sajt i youtube kanal. Na youtube kanalu je okačeno 10 videa na temu ovog projekta, a u videima su sprovedeni intervjui sa stručnjacima u oblasti zaštite dece. Udruženje je svoje aktivnosti u opisu videa opisalo: „U okviru serijala „5 minuta za pravnu zaštitu porodice i dece”, podržanog od strane Ministarstva za brigu o porodici i demografiju, bavili smo se značajem zdravih porodičnih odnosa i vaspitanja, kao i potrebama deteta u savremenom društvu. Posebno smo istakli dužnosti i odgovornosti roditelja u procesu usmeravanja deteta ka prihvatanju osnovnih vrednosti, razvoju socijalnih veština i podršci u različitim aspektima života. Pored toga, govorili smo o važnosti podsticanja deteta na prihvatanje zdravih stilova života i adekvatnu podršku roditelja, a takođe smo razmatrali izazove u vaspitanju sa kojima se roditelji danas susreću.” U njihov narativni i finansijski izveštaj nismo tražili uvid. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja. Udruženje je podržano od strane Ministarstva za brigu o porodici i demografiju i 2025. godine u ukupnom iznosu od 817.000 dinara.

Centar za usavršavanje mladih je dobio 1.525.000 dinara za sprovođenje projekta „Mladi ZVUK: Zajedno jačamo porodicu i društvo”. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj

udruženja, a sredstva dobijena za ovaj projekat prevazilaze polovinu ukupno ostvarenih prihoda udruženja u 2023. godini. Ovo udruženje ne poseduje web sajt ni društvene mreže, a pretragom interneta nisu pronađene informacije o projektu pod ovim nazivom. U trenutku uvida u dokumentaciju, narativni i finansijski izveštaj ovog udruženja nisu bili dostavljeni.

„Digitalna sigurnost porodice”, projekat je Udruženja „Inkluzivni centar Radost”, koje je dobilo sredstva u iznosu od 1.500.000 dinara. Na APR-u je objavljen izveštaj za 2024. godinu, a u 2023, udruženje nije ostvarilo promet. Udruženje ne poseduje sajt ni društvene mreže te više informacija o projektu nije dostupno na internetu. U trenutku uvida u dokumentaciju, narativni i finansijski izveštaj udruženja nisu bili dostupni.

Organizacija za mlade iz Novog Sada dobila je 1.450.000 dinara za projekat „Veština za rešavanje porodičnih nesuglasica”. Udruženje ima Instagram i Facebook profil na kojima se uglavnom nalaze generične fotografije sa nazivima projekta podržanih od strane Gradske uprave za sport i omladinu Novog Sada. Nema objava vezanih za projekat podržan od strane Ministarstva za brigu o porodici i demografiju. U trenutku uvida, narativni i finansijski izveštaj Organizacije za mlade nisu bili dostavljeni.

Udruženje građana „Duga” Ada ima vrlo široko definisane oblasti ostvarivanja ciljeva (poljoprivreda, privreda, trgovina, turizam, urbanizam, građevinarstvo i saobraćaj, energetika, ekologija, zaštita životne sredine, obrazovanje, nauka, sport, zdravstvo, umetnost, kultura i javno informisanje, informacione tehnologije i telekomunikacije, humanitarne oblasti, regionalni razvoj, međuregionalna saradnja, osnaživanje dece, mladih, žena, posebno žena sa sela, samohranih roditelja, starih i bolesnih, osoba sa invaliditetom, Roma, i drugih marginalizovanih grupa, unapređenje oblasti ruralnog razvoja, ravnopravnosti polova, boračke i socijalne zaštite, nacionalnih i verskih zajednica, i svih vidova siromaštva) dobilo je 1.250.000 dinara za realizaciju projekta: „Podrška porodici i deci — jače porodice za jače lokalne zajednice”. Pristup njihovom veb sajtu je otežan te nije moguće utvrditi da li su izveštavali o navedenom projektu, a poslednje objave na Facebook-u su iz 2018. godine. Za svrhu izrade sajta za potrebe promocije, udruženje je platilo 250.000 dinara, ali novi sajt nije pronađen prostom internet pretragom. Na internetu je na sajtu Centra za porodični smeštaj i usvojenje pronađena [vest](#) o Manifestaciji svečanog zatvaranja projekta Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja za 2024. godinu. Projekat ovog udruženja: „bavi se jačanjem socijalno najugroženijih porodica, tačnije programima osposobljavanja roditelja male dece sa najnižim nivoom obrazovanja u cilju smanjenja socio-ekonomske nesigurnosti.” Kao ciljna grupa u narativnom izveštaju su navedeni roditelji (njih 120) i 60-oro dece iz Dnevnog boravka za siromašnu decu. U sklopu projekta realizovane su edukativno-motivacione radionice za roditelje, praktična i stručna podrška roditeljima u uključivanju u funkcionalno obrazovanje odraslih (navodi se i škola uz čiju pomoć je realizovana ova aktivnost) i druge radionice. Udruženje je uz finansijski

izveštaj priložilo i narativni prikaz budžeta projekta za detaljnijim opisom troškova projekta. Udruženje je podržano i na konkursu 2025. godine sa 450.000 dinara.

Udruženje Dečiji kreativni svet je za projekat: „Snažna porodica je temelj uspešnog društva“ dobilo 1.230.000 dinara (što je predstavljalo 80% ukupnih sredstava opredeljenih za realizaciju projekta, ostatak je obezbeđen iz sopstvenih i/ili drugih izvora). Oblast delovanja udruženja obuhvata širok spektar aktivnosti: od kulture, umetnosti i edukacije svih starosnih grupa, preko ekologije, turizma, medija, sporta i zdravlja, do promocije preduzetništva i omladinskog aktivizma. Iako se u narativnom izveštaju pominje da je udruženje objavljivalo sadržaj na društvenim mrežama, pretragom nije pronađen profil na Instagram-u ili Facebook-u koji nosi naziv Dečiji kreativni svet, a ne postoje javni tragovi sprovedenih aktivnosti. U narativnom izveštaju projekta stoji: „projekat je realizovan kao kulturna manifestacija tokom letnjih dana, od 7. septembra do 18. decembra 2024. godine, na tri lokacije u Srbiji: Zvezdari i Vračaru u Beogradu, Kraljevu i Ivanjici.“ Navodi se da je u sklopu manifestacije prikazano 40 domaćih i stranih kulturnih ostvarenja, uključujući 20 pozorišnih predstava i 3 koncerta, kao i da je na završnom događaju prisustvovala ministarka Milica Đurđević Stamenkovski. Udruženje Dečiji kreativni svet je za troškove upravljanja i administracije i troškove projektnih aktivnosti angažovalo više pravnih lica koja su se bavila organizacijom, putnim troškovima, troškovima evaluacije i dr. materijalnim rashodima. Udruženje je podržano i 2025. godine na tri konkursa, u ukupnom iznosu od 1.950.000 dinara.

Projekat „Unapređenje pristupa socijalnih usluga žena i dece u ruralnim područjima“, Centra za kulturu i informisanje i zaštitu prava nacionalnih manjina Razvitie, podržan je sa 1.200.000 dinara. Ovo udruženje ima vrlo široko definisanu oblast ostvarivanja ciljeva: „U oblasti informisanja medija, istraživačkog novinarstva, kreiranja multimedijalnih sadržaja i upotreba novih medija, promovisanje programa društvene brige o deci, promovisanja humanitarne aktivnosti, edukacije građana, učešća u kreiranju, razvoju i realizaciji kulturnih, stručnih, zabavnih programa, promovisanja kulture, razvoja turizma, zaštite životinja i životne sredine i razvoja ekološke svesti, učešća u borbi protiv poroka, bolesti zavisnosti i ostalih bolesti, zaštite prava i unapređenja položaja Nacionalnih manjina, unapređenja položaja osoba sa invaliditetom, promocije demokratije i ljudskih prava, kulture, obrazovanja, unapređenja civilnog društva, podrške mladima, penzionerima i starima, ugroženim grupama i kategorijama društva, kao i razvoja lokalne zajednice, održivog razvoja, očuvanja kulturne baštine, tradicionalnih zanata i veština.“ Udruženje ne poseduje društvene mreže niti druge javno dostupne kanale komunikacije, a pretragom interneta pronađena je samo jedna vest o početku ovog projekta na jednom lokalnom portalu. Na APR-u je objavljen redovan godišnji izveštaj ovog udruženja iz Bosilegrada. Zastupnica udruženja Razvitie Maja Đurđević Tasić je i vlasnica PR Edukativne radionice koje je angažovano od strane Centra za informisanje i razvoj Surdulice

(CIRS), podržanog na četvrtom konkursu ovog Ministarstva, za organizaciju radionica. Prema finansijskom izveštaju udruženja Razvitie, upravo je ovom pravnom licu uplaćeno 200.000 dinara za realizaciju istraživanja. U narativnom izveštaju projekta navodi se da je projekat fokusiran na žene i decu kako bi se ove ciljne grupe „informisale o unapređenju pristupa socijalnim uslugama.” „Ovaj projekat predstavlja pokušaj da se utvrde najveće prepreke u pristupu seoskih žena i dece socijalnim uslugama, pa i šire, da se otkriju najvažniji problemi koji žene i decu onemogućavaju da ostvare kvalitetnije uslove života...” Navedene su i realizovane aktivnosti: istraživanje, tribina realizovana u prostorijama Opštine Bosilegrad, promotivna kampanja, izrada informativnog video serijala (koji je prezentovan, kako se u izveštaju navodi, učesnicama) i drugih video priloga usmerenih na promovisanje preporuka za donošenje različitih politika. U izveštaju se navodi da će na mrežama organizacije biti dostupni video serijali, ali pretragom interneta po nazivu udruženja nije moguće doći do njihovih društvenih mreža. Za izradu video serijala i promotivnu kampanju uplaćeno je 840.000 dinara (70% vrednosti projekta) Media Team 017 iz Vranja, koji je obrisan iz registra još 2022. godine. Centar za kulturu i informisanje i zaštitu prava nacionalnih manjina Razvitie podržan je sa 620.000 dinara u 2025. godini.

„Zajedno kroz roditeljstvo — sa mladima Sjenice, Novog Pazara i Tutina”, naziv je podržanog projekta Udruženja „Eko infinity” iz Sjenice. Projekat je podržan sa 880.200 dinara. Na APR-u je objavljen redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja. Udruženje poseduje Instagram stranicu na kojoj aktivno objavljuje sadržaj o različitim aktivnostima kojima se bave, ali nema objava vezanih za ovaj konkratan projekat. U njihov narativni i finansijski izveštaj nismo tražili uvid.

Sa najmanje novca na ovom projektu podržano je Udruženje građana DOR — Centar za kreativnu edukaciju i umetnost iz Novog Sada. Oni su za projekat „Jezik žirafe — prevencija konflikata i nenasilna komunikacija za decu i roditelje kroz neformalnu edukaciju sa 781.200 dinara. Udruženje je objavilo redovan godišnji finansijski izveštaj, a vrednost ovog projekta prevazilazi prihode koje je udruženje ostvarilo u 2023. godini. Ovo udruženje poseduje web sajt i Facebook stranicu na kojoj su redovno izveštavali o aktivnostima u sklopu ovog projekta. Udruženje je kačilo fotografije sa radionica o nenasilnoj komunikaciji koje su držali za decu i roditelje kao i tekstove kojima se ova tema obrađuje na stručan, ali i pristupačan način. Kako su informacije o projektu bile javno dostupne, u njihov narativni i finansijski izveštaj nije tražen uvid. Podržani su i 2025. sa 300.000 dinara.

3. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije u 2024. godine

Odluka o raspisivanju javnog poziva za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija u ovoj oblasti doneta je 23. januara 2024. godine. Obezbeđeno je 25.000.000 dinara u okviru budžeta Republike Srbije za sprovođenje ovog konkursa, a na ovom pozivu dodeljeno je 21.000.000 dinara. Na konkurs je pristiglo 38 predloga projekata, od kojih je odobreno 6. Jedna od organizacija čiji projekat nije odobren na ovom konkursu je i Autonomni ženski centar, organizacija sa višedecenijskim iskustvom u pružanju podrške žrtvama rodno zasnovanog nasilja. Za razliku od AŽC-a, podržana je organizacija koja je osnovana 6 meseci pre raspisivanja javnog poziva: Nevladina organizacija Artiva (organizacija je upisana u registar 10. jula 2023).

Ni jedna od podržanih organizacija na ovom konkursu nije dobila manje od 2.000.000 dinara. Samo jedna od podržanih organizacija ima nalog na Facebook profilu, ali reč je o organizaciji koja se ranije našla u istraživanju BIRN-a i Građanskih inicijativa o fantomskim organizacijama koje su dobila sredstva na spornom konkursu Ministarstva za brigu o porodici i demografiju, a koja na svom Facebook nalogu objavljuje generičan sadržaj. Dve organizacije podržane na ovom javnom pozivu nisu podnele redovne godišnje finansijske izveštaje APR-u, dok su dve organizacije nagrađene sredstvima koja ili prevazilaze ukupne prihode ostvarene u godini ranije ili vrednost projekta prevazilazi polovinu prihoda ostvarenih u 2023. godini.

Regionalni raspored dobitnika konkursa je sličan kao i na prethodnim konkursima. Tri organizacija su iz Vojvodine (Južnobački okrug) i dve iz Beograda.

Najveći iznos, 6.000.000 dinara dodeljen je udruženju Centar za regionalna ekonomska istraživanja i analize iz Novog Sada za projekat pod nazivom: „Jedinstveno tržište rada zemalja članica inicijative Otvoreni Balkan kao odgovor na demografske izazove u Republici Srbiji”. Udruženje ne poseduje ni web sajt, ni Instagram ni Facebook. U trenutku pisanja ove analize, redovan godišnji finansijski izveštaj za 2024. godinu nije objavljen na APR-u jer kako piše na sajtu ove agencije „naknada nije plaćena”. Ovo udruženje je, u svom narativnom izveštaju, u koji smo imali uvid u skladu sa Zakonom o pristupu informacijama od javnog značaja, navelo da su u Novom Sadu pod okriljem ovog programa okupili predstavnike poslovne zajednice sa prostora Zapadnog Balkana, predstavnike vlada i organizacije civilnog društva. Na internetu su dostupne fotografije sa ovog događaja na kojem su prisustvovali i neki od bivših visokih zvaničnika, poput bivšeg ministra Tomislava Momirovića, nekadašnjeg gradonačelnika Novog Sada Milana Đurića, i bivše ministarke za brigu o porodici Darije Kisić Tepavčević. Konferencija je predstavljena kao deo inicijative „Jedan region — jedno tržište”, i kao „osma edicija te

regionalne platforme". U narativnom izveštaju kao partner na projektu navedena je Fondacija Konrad Adenauer koja prema ranijim pisanjima medija blisko sarađuje sa Srpskom naprednom strankom. Prema finansijskom izveštaju dostavljenom na kraju realizovanog projekta, 31. januara je pravnom licu „Mantras Coctels” uplaćeno 500.000 dinara. Prema podacima dostupnim na APR-u, ovo preduzeće, čiji je zapravo tačan naziv „Mantras & Cocteles”, upisalo je privremeni prestanak obavljanja delatnosti 15.01.2025. te stoga tehnički nije bilo moguće uplatiti novac u navedenom datumu. Studiju za tonsko snimanje DO RE MI, uplaćeno je ukupno 2.000.000 dinara (33% ukupne vrednosti projekta). Ovo preduzeće upisalo je privremeni prestanak obavljanja delatnosti 01.04.2025. godine.

Udruženju građana Teofilos je na ime projekta „Međugeneracijska solidarnost kroz likovnu koloniju” dodeljeno 4.100.000 dinara. Ovo udruženje ne poseduje društvene mreže. Pretragom interneta, pronađene su fotografije sa [svečanog otvaranja likovne kolonije](#). U finansijskom izveštaju je u svrhu organizacije likovne kolonije na račun „Atos medije PR” uplaćeno 2.390.000 dinara (više od 50% sredstava). Pretragom javno dostupnih dokumenata, utvrđeno je da je vlasnik ovog pravnog lica Miloš Stojković koji je istovremeno zastupnik udruženja Teofilos. Ova agencija osnovana je 10. januara 2024 — svega dve nedelje pre raspisivanja javnog poziva. Udruženja mogu angažovati druga pravna lica za realizaciju projekata koje sprovode ukoliko same nemaju dovoljno resursa i kapaciteta, ali nije uobičajeno da se novac za realizaciju celokupnog projekta dodeljuje pravnom licu čiji je zastupnik istovremeno i zastupnik udruženja. Miloš Stojković je istovremeno i zastupnik udruženja Svepravoslavni kamp prijateljstva, kao i udruženja Svepravoslavni nacionalni savet. Ova dva udruženja dobila su ukupno 5.900.000 dinara na drugom konkursu istog Ministarstva. U finansijskom izveštaju se navodi i trošak ishrane u čije svrhe je pravnom licu Feman doo uplaćeno 274.500 dinara. Pretragom APR-a pronalaze se podaci dva preduzeća sa ovim nazivom. Jedno preduzeće sa ovim imenom je Fabrika materijala i alata, dok je drugo preduzeće (privredno društvo za proizvodnju, promet i usluge) u prinudnoj likvidaciji od 2019. godine. Na APR-u nije objavljen finansijski izveštaj Udruženja građana Teofilos ni za 2024. ni 2023. godinu.

Tri miliona dinara dodeljeno je udruženju građana Inovativni centar za razvoj društva za projekat „Povratak kao katalizator skoka u budućnost”. Ovo udruženje ne poseduje društvene mreže i pretragom interneta nisu pronađene informacije o ovom projektu. U narativnom izveštaju udruženja se u kratkom rezimeu projekta navodi da je projekat osmišljen: „da iskoristi EXPO 2027 kao katalizator za privlačenje povratnika i cirkularnih migranata radi rešavanja demografskih i ekonomskih izazova u Srbiji. Ključne aktivnosti uključivale su istraživanje tržišta rada, anketiranje migranata, razvoj internet portala (expobelgrade2027.life), kreiranje video materijala i blog tekstova.” Prostim pretragom interneta, utvrđeno je da navedena internet adresa ne postoji. Ovaj sajt navodno treba da pruži informacije o radnim mestima,

moogućnostima za povratak i podršku. Među realizovanim aktivnostima navedene su i ankete i fokus grupe (sa 500 ispitanika) koje su rezultirale preporukama, pet video zapisa i više od 10 blog tekstova kao i publikacija „Budućnost radne snage u susret EXPO 2027”. Na interentu ne postoje tragovi o navedenim aktivnostima. Finansijski izveštaj sprovedenog projekta pokazuje da je 1.245.000 dinara uplaćeno pravnom licu SPA Nutrition u svrhu plaćanja eksperta iz oblasti ekonomskih istraživanja i migracija. Vlasnik ovog preduzeća istovremeno je zastupnik udruženja Inovacioni centar za razvoj društva. U martu 2025. je usvojena promena podataka preduzeća SPA Nutrition. Prema usvojenoj odluci preduzeće menja naziv i šifru i opis pretežne delatnosti, te se umesto šifre 1073 — proizvodnja makarona, rezanaca i sličnih proizvoda od brašna upisuje šifra 7022 — konsultantske aktivnosti u vezi sa poslovanjem i ostalim upravljanjem. Dakle, u trenutku kada su plaćeni za eksperta iz oblasti ekonomskih istraživanja, u SPA Nutrition su se bavili proizvodnjom makarona. Udruženje Inovativni centar za razvoj društva uplatilo je 840.000 pravnom licu Exquisite za uslugu projektnog menadžmenta. Ovo preduzeće osnovano je 28. februara 2024. godine (mesec dana nakon raspisivanja javnog poziva, odnosno mesec dana pre objavljene odluke o finansiranju), a privremeni prekid obavljanja delatnosti upisan je već 22.07.2024. Na APR-u je objavljen izveštaj udruženja za 2024. godinu, a 3.000.000 dinara koliko je udruženje dobilo za realizaciju ovog projekta znatno prevazilazi prihode ovog udruženja ostvarene godinu dana ranije. Inovativni centar za razvoj društva podržan je i na dva javna poziva Ministarstva za brigu o porodici i demografiju u 2025. godini. Na jednom pozivu nagrađeni su sa 604.000 dinara, a na drugom sa ukupno 1.030.000 dinara.

Nevladina organizacija Artiva, osnovana u julu 2023. godine, dobila je 2.980.000 za projekat „Roditeljska podrška”. Udruženje ne poseduje ni web sajt ni društvene mreže. Redovan godišnji finansijski izveštaj za 2024. objavljen je na sajtu Agencije za privredne registre. Udruženje u narativnom izveštaju navodi da je projekat realizovan u Beogradu, Lazarevcu, Zemunu i Vranju i da će materijali nastali u toku realizacije projekta biti distribuirani po celoj teritoriji Srbije. U delu opisa lokacije i vremenskog okvira realizacije programa stoji: „Projekat je realizovan u Beogradu — Rakovica, gde je uočeno da ima osnova za ovakvom edukacijom, na osnovu razgovora sa decom. Zatim u Lazarevcu, gde je veliki broj dece i mladih probalo opijate, pa je samim tim podrška roditeljima i deci zaista potrebna.” Uvidom u finansijski izveštaj, utvrđeno je da je udruženje uplatilo ukupno 1.380.000 dinara pravnom licu pod nazivom Evergrin PR iz Beograda. Novac je isplaćen u tri tranše: jedna je izvršena 22. jula 2024, a druge dve 19. septembra 2024. Međutim, ova firma je u periodu 18.09.2024 - 01.11.2024. bila u privremenom prekidu obavljanja delatnosti. Za troškove prevoza uplaćeno je 450.000 dinara preduzeću punog poslovnog imena Miroslav Romčević PR Druge umetničke delatnosti u okviru izvođačke umetnosti i marketinga Romar Beograd. Ovo pravno lice poslovalo je u periodu 10. 01. 2024 - 15.11.2024. Udruženje Artiva uplatilo je 840.000 dinara za promotivnu kampanju, izradu flajera, radioničarski materijal, pripremu materijala za brošure, štampu i distribuciju firmi

PR Goldy. Ovo pravno lice osnovano je u decembru 2023, a privremeni prekid obavljanja delatnosti prijavljen je za period 06.08.2024 - 23.10.2025. Preduzeću PR Cepelin je za izradu audio i video materijala u junu 2024. godine, uplaćeno 250.000 dinara, a već narednog meseca je u APR-u upisan privremeni prekid obavljanja delatnosti. Oba ova pravna lica (Goldy i Cepelin) angažovana su i od strane udruženja Peđolino eko kids podržanog na drugom konkursu. Pravnom licu Lakisaki Milena Romčević PR uplaćeno je 60.000 dinara u decembru mesecu 2024, iako je ovo lice prijavilo privremeni prekid obavljanja delatnosti 15. novembra 2024.

Još od ranije poznata organizacija Centar evropskih vrednosti, ponovo je dobila značajna finansijska sredstva. Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju, dodelio je Centru za evropske vrednosti iznos od 2.570.000 dinara na javnom pozivu za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije za realizaciju projekta: „Osnaživanje mladih za uspeh i ostanak u Srbiji”. Vrednost ovog projekta prevazilazi polovinu prihoda koje je udruženje ostvarilo u 2023. godini. Prema [istraživanju BIRN-a](#) iz 2024. godine, na adresi na kojoj je organizacija registrovana žive osobe koje o samoj organizaciji ne znaju ništa. Brat zastupnika organizacije je tek naknadno u razgovoru sa novinarom naveo da Centar vodi njegov brat, koji u momentu kada su na adresu došli novinari BIRN-a nije bio prisutan. Udruženje nema zvaničan sajt, niti prisustvo na drugim mrežama, izuzev Facebook stranice, na kojoj ima četiri objave vezane za projekat. Kao najznačajniji rezultat projekta, organizacija navodi izradu priručnika koji sadrži istraživanje i savete za osnaživanje mladih. Međutim, iako je objavljeno da je publikovan, priručnik nije dostupan, a link objavljen na Facebook profilu upućuje na potpuno drugi dokument. Organizacija navodi da su izradili plan istraživanja i upitnik, ali ne postoji objavljen izveštaj o sprovedenom istraživanju, niti metodologija, analiza ili bilo kakav dokaz o pregledu podataka. Kao finalnu aktivnost navode radionicu održanu 30. septembra 2024. godine, za koju navode da je imala 65 učesnika-studenata, a fotografije sa ovog događaja objavljene su na Facebook-u. U trenutku kada smo ostvarili uvid u dokumentaciju, finansijski i narativni izveštaj projekta Centra evropskih vrednosti nisu bili dostavljeni. Redovni godišnji finansijski izveštaj za 2024. je objavljen na APR-u. U delu koji se tiče oblasti ostvarivanja ciljeva, na APR-u toji vrlo široki obuhvat: „umetnost, kultura, aktivizam, briga o mladima, obrazovanje, zdravi stilovi života, ekologija, zaštita životne sredine, turizam i bezbednost saobraćaja, omladinska politika, boračka i socijalna zaštita, zaštita lica sa invaliditetom, društvena briga o deci, nacionalne manjine, ravnopravnost polova, unapređenje položaja Roma, odnos sa verskim zajednicama, socijalna politika, demografija, zdravlje, sport, energetika i obnovljivi izvori energije, privreda, poljoprivreda, vodoprivreda, šumarstvo, urbanizam, nauka i naučna istraživanja, javno informisanje, podrška programa evro-atlantskih integracija, zaštita i unapređenje osnovnih ljudskih prava i sloboda uz doživotno učenje, jednake mogućnosti posebno ranjivih kategorija društva, unapređenje lokalnog i regionalnog razvoja i međuregionalne saradnje.” Ovako široko

definisana oblast ostvarivanja ciljeva omogućava udruženjima da konkurišu na javnim pozivima u različitim oblastima delovanja. Centar evropskih vrednosti dobio je sredstva za realizaciju projekta i 2025. godine na konkursu Ministarstva za brigu o porodici u vrednosti od 480.000 dinara.

Centru za istraživanje Dunavskog regiona dodeljeno je 2.350.000 dinara. U trenutku uvida u narativne i finansijske izveštaje, izveštaj za sprovođenje projekta ovog udruženja „140 godina srpsko-američkih odnosa — demografije i diplomatije” nije bio dostavljen. Ovo udruženje je 2025. godine učestvovalo i kao predlagač u ponovljenom procesu za izbor članova/ica Saveta Regulatornog tela za elektronske medije. Udruženje je podnelo predlog u kategoriji predlagača udruženja građana koja se bave slobodom informisanja, iako nije ispunjavalo formalne kriterijume, tj. nisu realizovali tri projekta povezana sa temama ljudskih prava i slobode izražavanja. Centar za istraživanje Dunavskog regiona je kao realizovan projekat u oblasti slobode izražavanja navelo upravo projekat „140 godina srpsko-američkih diplomatskih odnosa“ podržan od strane Ministarstva za brigu o porodici i demografiju. Udruženje nije podnelo finansijski izveštaj za 2024. godinu i ne poseduje društvene mreže. Na konkursima koje je Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju sprovelo tokom 2025. godine, najviše novca dodeljeno je upravo Centru za istraživanje Dunavskog regiona: 1.460.000 dinara.

4. Javni poziv za podnošenje predloga programa za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece u 2024. godini

Odluka o raspisivanju ovog javnog poziva usvojena je 23. januara 2024. godine. Ukupna sredstva opredeljena za ovaj konkurs iznose 15.000.000 dinara. U javnom pozivu su navedeni ciljevi koji bi trebalo da budu ostvareni realizacijom programa i to su: „podrška porodici i deci i unapređenje mera za jačanje porodice kao osnovne jedinice društva, podrška roditeljstvu, unapređenje demografske slike na teritoriji Republike Srbije, podrška populacionoj politici, podrška udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece. Od ukupno 63 pristigla predloga projekta, za finansiranje je odobreno njih 8. Tri organizacije dolaze iz Beograda i tri iz Južnobačkog okruga, a jedna iz Pčinjskog. Iako samo jedna organizacija nema mreže, kod još tri je utvrđeno da ne postoji nikakva aktivnost na mrežama ili da kače generične sadržaje (poput citata istorijskih ličnosti). Tri organizacije osnovane su nakon 2021. godine.

Sa najviše novca na ovom konkursu podržano je udruženje građana Centar za informisanje i razvoj Surdulice (CIRS). Njihov projekat „Da se čujemo” podržan je sa 2.002.000 dinara. Na sajtu Agencije za privredne registre objavljen je redovan godišnji finansijski izveštaj udruženja za 2024. godinu. Na portalu Info Surdulica postoji poseban odeljak posvećen aktivnostima ovog

udruženja. CIRS ne poseduje naloge na društvenim mrežama. U sklopu narativnog izveštaja objašnjava se sama svrha projekta. „Projekat je usmeren na zagovaranje ravnopravnije podela odgovornosti u brizi o porodici između žena i muškaraca, jer su brojne analize pokazale da teret ove brige pretežno nose žene.“ Cilj projekta je: „jačanje partnerskog odnosa između zaposlenih i poslodavaca, kao i informisanje o pravima iz oblasti rada i zapošljavanja, sa posebnim akcentom na žene.“ Projekat je realizovan u Vranju, Surdulici i Vladičinom Hanu, a obuhvatao je aktivnosti: izrada Analize o položaju zaposlenih žena na lokalnu, izrada info brošure za poslodavce kako bolje uskladiti radni i porodični život zaposlenih žena, sprovođenje radionica, kao i izrada video klipova promovisanih putem lokalnih medija. Na sajtu Info Surdulica pronađena je [vest o radionici](#) održanoj u Vranju, dok pomenuti video klipovi i analiza nisu pronađeni. Na sajtu je objavljeno još četiri teksta vezana za projekat i jedan poziv za radionicu (poziv za radionicu održanu u oktobru objavljen je u julu). Ukupno 700.000 dinara je, prema podacima iz finansijskog dela izveštaja, uplaćeno Print Graf-u za izradu analize, izradu štampanog materijala, izradu informativne brošure i izradu radnog materijala. Ova firma upisala je privremeni prekid obavljanja delatnosti 21. 11. 2024. godine i takođe je bila angažovana od strane Saveza mladih osoba sa invaliditetom sa juga Srbije. Za potrebe promotivne i informativne kampanje, izradu video serijala, tekstova i objava Media Team-u iz Bujanovca uplaćeno je 966.000 dinara. Ovo pravno lice registrovano na ime Slavica Đorđević, osnovano je 20. 05. 2024, a obrisano je iz registra 07. 07. 2025. godine. Za održavanje radionica potrošeno je 150.000 dinara koje su uplaćene pravnom licu Edukativne radionice vlasnice Maje Đorđević Tasić. Edukativne radionice osnovane su 29. 11. 2023, a privremeni prekid obavljanja delatnosti registrovan je u periodu 30.09.2024 - 24.06.2025. Maja Đorđević Tasić je i zastupnica udruženja Centar za kulturu, informisanje i zaštitu prava nacionalnih manjina Razvitie (ovo udruženje je podržano sa 1.200.000 dinara na 2. konkursu ovog ministarstva). CIRS je podržan sa 495.000 dinara i na javnom pozivu 2025. godine.

Pet udruženja je dobilo po 2.000.000 dinara: Savez studenata Beograda, Centar za unapređenje i razvoj, Ipsilon Srbija, Romska ženska inicijativa Žabalj, udruženje „Autizam — pravo na život“ i udruženje „Step to Step“.

Udruženje Savez studenata Beograda dobilo je podršku za realizaciju projekta „Studenti za zdravlje i porodicu: inicijativa za budućnost“. Na APR-u redovni godišnji finansijski izveštaji ove organizacije nisu podnošeni od 2021. godine. Udruženje poseduje Instagram i Facebook stranicu. U njihov narativni i finansijski izveštaj nismo imali uvid, jer u tom trenutku nije bio dostavljen. Pretragom interneta ne dolazi se do informacija vezanih za projekat.

„Moja porodica je sve(t)“, naziv je projekta Centra za unapređenje i razvoj. Godišnji finansijski izveštaj ovog udruženja objavljen je na APR-u. U njihov narativni i finansijski izveštaj nismo

imali uvid, jer u tom trenutku nije bio dostavljen. Udruženje poseduje Insagram stranicu na kojoj su poslednje objave iz 2023. godine. Na Facebook stranici podeljeno je 5 objava generičnog sadržaja o važnosti porodice i dva poziva za radionice (za 06. jun i 06. septembar). O ovoj organizaciji ranije je pisao BIRN u sklopu serijala istraživačkih tekstova o mreži fantomskih i GONGO udruženja. „U Novom Sadu, u ulici Milovana Glišića trebalo bi da se nalazi Centar za unapređenje i razvoj. Stambena zgrada sa nekoliko lokala u prizemlju nalazi se na broju gde bi trebalo da budu i prostorije ove organizacije. Međutim, nije ih bilo. Takođe nije bilo niti table, interfona ili poštanskog sandučića. Novinari nisu pronašli nikog ko bi mogao potvrditi da je Centar za unapređenje i razvoj ikada bio na navedenoj adresi. Ova fantomska organizacija dobila je nekoliko miliona za ‘digitalizaciju sela u cilju jačanja poljoprivrednika’ 2023. godine.” Zastupnik ovog udruženja je Aleksa Vlku.

Istu sumu novca dobilo je i udruženje Ipsilon Srbija za projekat „Hrabra i jaka — majka!”. Udruženje je 2022. godine promenilo pravnu zastupnicu, te je Slađana Novaković postala zastupnica umesto Jelene Vlku. APR-u je podnet redovan godišnji finansijski izveštaj. Poslednja izmena statuta izvršena je u oktobru 2023. ali se u odluci registratora ne vidi koja je promena izvršena. Udruženje poseduje Instagram i Facebook stranicu na kojima se nalaze fotografije i citati poznatih i istorijskih ličnosti. Na Instagramu je podeljena samo jedna [generična fotografija](#) na kojoj se nalazi naziv projekta bez ikakvih dubljih detalja o projektu. U njihov narativni i finansijski izveštaj nismo imali uvid, jer u tom trenutku nije bio dostavljen.

Udruženje „Step to Step” realizovalo je projekat: „Podrška, od srca” i o realizovanim aktivnostima u sklopu projekta redovno su izveštavali na svojim društvenim mrežama. U njihov narativni i finansijski izveštaj nismo tražili uvid jer su na mrežama transparentno komunicirali sa javnošću o sprovedenim aktivnostima koje su obuhvatile kreativno-edukativne radionice za decu, predavanja za roditelje, i savetodavno-terapijski rad sa lekarima specijalistima.

Dva miliona dinara dobilo je i udruženje Romska ženska inicijativa Žabalj za projekat „Romi u 21. veku”. Udruženje ne poseduje društvene mreže ni sajt, niti je pretragom u Google-u moguće naći informacije u vezi sa projektom ovakvog naziva. Njihov narativni izveštaj ne sadrži previše informacija. Navodi se da je projekat realizovan u Žablju, Beogradu i Novom Sadu, kao i da je cilj programa „podržati i unaprediti zdravlje i obrazovanje romske zajednice u ova tri grada.” Navodi se da je programom bilo obuhvaćeno 120 osoba. Međutim, već u narednom delu izveštaja koji se odnosi na rezultate ostvarene projektom se navodi: „Poboljšan pristup zdravstvenim uslugama za 150 romskih osoba u svakom gradu. Smanjena stopa razbolevanja i bolesti u romskoj zajednici za 20% u periodu od šest meseci. Povećana stopa upisa romske dece u osnovne i srednje škole za 15% u periodu od dve godine (...) Smanjen broj romske dece koja imaju probleme u učenju za 30% u periodu od šest meseci.” Finansijski izveštaj je nepotpun —

ne sadrži ključne informacije kao što su naziv fizičkog/pravnog lica kome je izvršeno plaćanje, broj računa/fakture ili ugovora, broj izvoda iz Uprave za trezor i datum transakcije. Samo su opisane vrste troška i iznos koji je odvojen za te namene (iznajmljivanje prostora, iznajmljivanje opreme, troškovi prevoza, radioničarski materijal, održavanje prostora, izrada flajera, osveženje). Na APR-u je objavljen finansijski izveštaj udruženja za 2024. godinu iz koga je vidljivo da vrednost ovog projekta znatno prevazilazi ukupne prihode udruženja iz 2023. godine.

Udruženje „Autizam — pravo na život” je za projekat: „Otkrivanje potencijala kroz ‘Safe and Sound Protocol’ - petodnevni program za osobe sa autizmom i njihove porodice” dobilo 1.832.000 dinara. Pored ovog dela novca, udruženje je opredelilo i sredstva iz sopstvenih ili drugih sredstava za realizaciju planiranih aktivnosti. Udruženje ima objavljen godišnji finansijski izveštaj na APR-u, a vrednost ovog projekta veća je od polovine prihoda ostvarenih tokom 2023. godine. Na Youtube-u i Facebook-u postoje nalozi ovog udruženja, ali su objave stare više godina. U narativnom izveštaju je na profesionalan i detaljan način opisan projekat sa aktivnostima koje su realizovane i finansijski izveštaj odgovara narativnom delu izveštaja. Jedino što nedostaje je javna komunikacija o aktivnostima na projektu.

Transparentnu komunikaciju sa javnošću ima i udruženje Centar za pozitivan razvoj dece i omladine koje ima višegodišnje bogato iskustvo rada u oblasti podrške emocionalnom i socijalnom razvoju dece i omladine. Oni su na ovom konkursu podržani sa 1.166.000 dinara za projekat „Centar podrške za mlade: kampanja o dostupnim servisima podrške porodici i deci”. Ovo udruženje podržano je i 2025. godine, sumom od 450.000 dinara na javnom pozivu za dodelu dotacija namenjenih za projekte porodično-pravne zaštite građana, podrške porodici i deci, koordinacije i sprovođenja politike u oblasti demografije, koordinacije i sprovođenja populacione politike i podrške udruženjima u oblasti zaštite porodice i dece i još 400.000 dinara na javnom pozivu u istoj oblasti raspisanom u septembru.

Zaključci i preporuke

Ministarstvo za brigu o porodici i demografiju je u slučaju konkursa realizovanih tokom 2024. godine javno objavljivalo dokumentaciju koja pored odluka o raspisivanju javnih poziva obuhvata i liste pristiglih predloga projekata, liste vrednovanja i rangiranja (bez definisanja koliko bodova je dodeljeno po svakom pojedinačnom projektu) kao i odluke o finansiranju. Međutim, postoje određeni nedostaci koji se godinama uočavaju na konkursima ovog Ministarstva. Pre svega, u velikom broju slučajeva (za čak 35 organizacija na 4 analizirana konkursa) nije bilo moguće pronaći javno dostupne informacije o podržanim projektima. Uočen je nastavak podržavanja organizacija koje ne poseduju javne kanale komunikacije (36 od 75

organizacija) čime se postavlja pitanje transparentnosti u trošenju javnih sredstava. Ministarstvo stoga mora da razvije sveobuhvatne mehanizme evaluacije svih podržanih projekata.⁶ Na analiziranim konkursima podržano je i 7 organizacija koje nisu podnele redovne godišnje finansijske izveštaje za 2023. godinu što je zakonska obaveza udruženja građana. U slučaju tri organizacije istog zastupnika, jedna organizacija nije objavila finansijski izveštaj od 2021, dok druge dve organizacije nisu objavile izveštaje od 2023. godine. Ipak, ova tri udruženja su podržana sa ukupno 10.000.000 dinara. Takođe je podržano i 6 organizacija koje su u godini pre ovih konkursa prijavile neaktivnost, ali su uprkos tome podržane višemilionskim iznosima. Nije jasno na osnovu čega je Ministarstvo procenilo da ova udruženja ipak treba podržati visokim novčanim iznosima i na osnovu čega je procenjena njihova stručnost i kompetentnost u konkretnim oblastima s obzirom da lista vrednovanja i rangiranja nije objavljena sa bodovnom listom i obrazloženjem po svakom definisanom kriterijumu iz javnog poziva. Možemo zaključiti da je Ministarstvo nastavilo svoju ranije ustanovljenu praksu da finansira udruženja o kojima ne postoje javno dostupni tragovi na Internetu i koje ne izveštavaju o aktivnostima za koje dobijaju javna sredstva.

Preporuke:

1. Angažovati eksperta u vršenju ocenjivanja projekata i programa na konkursima; jasnim definisanjem pojma „nezavisnih stručnjaka“ osigurati stručnost konkursnih komisija, učiniti javno dostupnim podatke o imenovanim članovima komisija za ocenjivanje pristiglih projekata
2. Učiniti javno dostupna bodovanja po kriterijumima — iako su na sajtu dostupne liste vrednovanja i rangiranja, nije poznato koliko bodova je dodeljeno po projektu niti kako su projekti udruženja ocenjeni po svakom pojedinačno definisanom kriterijumu iz javnih poziva
3. Uvesti limite i ograničenja u visini mogućeg finansiranja novoformiranih ili organizacija bez relevantnog iskustva
4. Razviti mehanizme evaluacije realizovanih projekata i programa kako bi se ostvarili vidljivi i dugoročni rezultati i povećala transparentnost trošenja javnih sredstava. Angažovati eksperte u svrhu praćenja efekata konkursnog sufinansiranja, kao i osigurati i uvid zainteresovane javnosti u realizaciju programa i projekata koji se finansiraju javnim novcem. Radi ostvarivanja ove preporuke, Ministarstvo može objavljivati redovne godišnje evaluacione izveštaje kako bi omogućili javnosti uvid i praćenje realizacije

---

⁶ Ministarstvo za brigu u porodici i demografiju je 2024. odgovorilo na naš Zahtev za pristup o informacijama od javnog značaja poslat u sklopu regionalnog istraživanja Monitoring Matrix. Na naše pitanje: „Nad koliko projekata od ukupnog broja projekata udruženja građana, zadužbina i fondacija, koji su finansirani od strane institucije, je vršen monitoring?“, odgovorili da su prisustvovali manifestcijama i tribinama/konferencijama koje su udruženja organizovala. Međutim, u odgovoru je nabrojano samo nekoliko takvih poseta, dakle ne u slučaju svih podržanih udruženja.

finansiranih projekata. Također, neophodno je propisati obavezu davaoca sredstava da odobrene finansijske i narativne izveštaje o sprovedenim projektima učine dostupnim javnosti.

